

Nlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETNIK XIV./STEVILKA 17

CELOVEC, DNE 23. APRILA 1964

CENA 2.— SILINGA

Prosvetno delo v luči tujskega prometa

Važna politična odločitev v preteklih tednih so bile občinske volitve. Razveseljivi so bili izidi volitev v Bekštajnu, Škocijanu ob Klopinskem jezeru, Hodišah, Škofičah in Logi vesi, torej v občinah, ki so zaradi tujskega prometa narodnostno zelo ogrožene. Tembolj so ti izidi dokaz, da se more naš človek tudi v tujsko-prometnih središčih narodnostno ohraniti, ne da bi se mu bilo vsled tega treba odpovedati materialnim ugodnostim in možnostim, ki se odpirajo v teh krajih tudi našemu človeku s tujskim prometom. Tako si je marsikateri naš rojak znal moderno urediti v preteklih letih svoje gostinsko podjetje, v mnogih naših domovih, tudi v kmečkih, čakajo lepo opremljene sobe na tujce, ki se čutijo med slovenskim prebivalstvom prav domače. Saj vedno spet radi prihajajo med nas. Kolikokrat slišiš iz ust teh tujcev, kako lepo je, da govore v teh krajih ljudje dva jezika in kakšnega pomena da je znanje več jezikov, pa če bi obvladal kdo tudi samo narčja. Marsikje najdeš v jedilnicah prte z nageljčki, okras slovenske domačnosti, bogkovi kotli v kmečkih sobah, izbah in kuhinjah pa so žive priče globoke vernosti slovenskega človeka v Zili, Rožu, na Gurah in v Podjuni. Tudi ni vzroka, da bi morala utihniti v poletnih mesecih v naših krajih slovenska govorica, ne med otroki in ne med odraslimi. Zakaj tudi! Končno so mnjenja tujcev o znanju več jezikov le vzpodbuda, da se naše materine besede še v večji meri poslužujemo ter tudi s tem dokažemo svojo značajnost in poštenost.

V marsikaterih tujsko-prometnih središčih so začela naša prosvetna društva in igralske družine tudi v poletnih mesecih s koncertnimi prireditvami ter nastopi folklornih skupin zbujati med tujci pozornost. Kulturne prireditve nimajo le namena gosta zabavati ali ga seznanjati s slovenskim kulturnim življenjem, temveč so v mesecih, v katerih je tudi že v občinah Južne Koroške vse osredotočeno na šiling, potrebne tudi zato, da našega človeka duhovno dvigajo ter mu nudijo notranjo oporo, brez katere bi se moral zlomiti, narodnostno ter slej ali prej tudi moralno.

Dobro je vedeti, da so se potrebe po prosvetnem delu in kulturnem udejstvovanju v zadnjih letih nekoliko spremenile. Medtem ko se je pričela še pred drugo svetovno vojno prosvetna sezona s prvimi jesenskimi meseci, torej septembra, oktobra ter se zaključila ponavadi z materinskimi proslavami meseca maja, se nam vedno bolj vsiljuje poletna prosvetna sezona z večernimi prireditvami ali kulturnimi prireditvami na prostem. Tamburaške in drugovrstne glasbene in folklorne skupine, pevske zbere čakajo nove naloge in načini prosvetne dejavnosti. A tudi slovenskim literatom se odpirajo možnosti, ki se jih doslej nismo poslužili. Predavanja, večeri slovenske in slovanske lirike, proze itd. približane tujcem v njim razumljivi obliki, s prevodi, z glasbenimi vložki, odpirajo predvsem naši študirajoči mladini ter slovenskemu izobražencu nove poti narodnostnega udejstvovanja.

Bratje večinskega naroda na Koroškem naj vedo, da ti večeri oziroma kulturni nastopi ne bi bili v ponos le nam koroškim Slovencem, ampak vsem Korošcem, vsem Avstrijcem, saj bi bilo tudi na ta način oporjeno na mirno sožitje obeh narodov v deželi, za katerim koroški Slovenci zavestno stremimo. To stremljenje je prišlo do izraza pred kratkim tudi na koncertu slovenske pesmi pri Mariji na Zilji in v Šminklavžu ob Dravi, kjer so naši pevci zapeli tudi nemško pesem ter je v povezovalni

Korak bliže k svetovnemu miru

Združene države Amerike bodo zmanjšale atomsko proizvodnjo. Tudi Hruščev namerava storiti isti korak. Samo Francija ima pomisleke o tem vprašanju. Vzhodno časopisje je prineslo odločitev na prvih straneh.

Iz New Yorka poročajo, da je predsednik Združenih držav Johnson objavil, da bo njegova država omejila proizvodnjo jedrskih surovin. Istočasno je dejal Johnson, da ga še posebno veseli, ker je dobil od ministrskega predsednika Sovjetske zveze Hruščeva zagotovilo, ki govori o enakih merah.

Omejitev produkcije pridobivanja uranove rude bomo podvzeli v teku 4 let. Tako bo padla celotna proizvodnja plutonija za 20 odst. in celotna proizvodnja pridobivanja urana za 40 odst., je še dodal Johnson.

Vzhod in Zahod pozdravljata akcijo

Korak, ki sta ga storili Sovjetska zveza in Združene države Amerike — za znižanje proizvodnje jedrskih surovin — je vsa svetovna javnost pozdravila z velikim veseljem, z eno samo izjemo Francije, ki skuša prizadevanje obeh svetovnih sil razvrednotiti, ker ima pač pomisleke o tem problemu.

V Londonu je ministrski predsednik Douglas-Home (izg. Daglas-Jum) podprl odločitev ZDA in Rusije. Dejal je, da je tudi Velika Britanija za zmanjšanje atomske proizvodnje. Kakor je še Home rekel, bi bilo možno kasneje tudi podzemne atom-

ske poizkuse vključiti v moskovsko pogodbo o prepovedi atomskih bomb (prepoved poskusov v ozračju, vesolju in na zemlji). Douglas-Home meni sicer, da to ne moremo smatrati za pozitivno dejanje razorožitve, pač pa korak bliže k svetovnemu miru, in prav to pa moramo pozdraviti.

Radio in televizijske postaje Madžarske, Bolgarije in Romunije so prekinjale svoje programe in od časa do časa dajale odlomke govorov Johnsona in Hruščeva. Bolgarsko časopisje označuje odločitev kot novo miroljubno zamisel Sovjetske zveze.

Francija sprejela odločitev z negodovanjem

Samo v Franciji je odločitev o zmanjšanju proizvodnje jedrskih surovin, ki sta jo podvzeli Sovjetska zveza in Združene države Amerike, naletela na slab odmev. Zmanjšanje proizvodnje jedrskih surovin nima za dejansko razorožitev nobenega pomena. Razen tega so v Parizu mnjenja — kakor že često — da razorožitvena konferenca nima nobenega smisla.

Kakor je že svoječasno nastala moskovska pogodba o prepovedi atomskih poizkusov brez odločitve Zeneve, tako je šel tudi sedanjí dogovor med Vzhodom in Zahodom mimo ženevske mirovne konference.

Začetek „Svetovne razstave“ v New Yorku

Predsednik Združenih držav Amerike je v torek otvoril v New Yorku „Svetovno razstavo“, ki je obenem največja razstava tega stoletja. Na svečano otvoritev je bilo povabljenih 16.000 ljudi. Na tisoče policajev skrbi za red in disciplino. Razstava bo odprta 6 mesecev in računajo, da jo bo obiskalo ca 70 milij. ljudi.

Na „Svetovni razstavi“ bo videti vse, kar so v 20. stoletju iznašli, tako n. pr. televizijski telefon prav tako kot trodimenzionalni film ali pa model največje žičnice sveta.

besedi bilo vedno spet poudarjeno, da bivata v južnem delu naše dežele dva naroda, ki želita drug poleg drugega v miru živeti. Zato se ne čudimo, ako je neki poslušalec iz vrst večinskega naroda bil nad takim načinom kulturnega dela navdušen ter je povabil naše pevce za koncert slovanske pesmi in melodije v popolnoma nemško tujsko-prometno središče. Da bo prireditel lepo uspela, o tem smo prepričani. Je pa z njo gotovo nakazana pot, kako približati tudi narodu sosedu našo govorico, pesem in melodijo. Nikakor se ne čemo vsiljevati, veseli pa smo, če vidimo, da ugaja slovenska pesem tudi drugim. Enako bi se navdušili tujci za naše narodne noše, sploh narodno blago, ki bi ga bilo treba v primerem okviru prikazati na raznih razstavah.

Ako pomislimo na kulturno dejavnost koroških Slovencev v zadnjih letih, na poslanstvo, ki ga je začel vršiti oder „Mladje“, literarno delo, nastopi tamburašev in glasbenih skupin iz študentovskih vrst, na slikarske razstave, ki so v zvezi z našim narodnim življenjem, izdajanje literarnih revij, potem je iz tega razvidno, da se je pojavila z delom že nekje potreba in upravičenost po slovenskem kulturnem referatu pri uradu koroške deželne vlade. Tako bo možno kulturno delo, na katerem bi morala imeti tudi dežela interes, še razširiti ter ga v večji meri vključiti v službo mednarodnega in medsebojnega razumevanja ter domovinske ljubezni.

OBJAVA

Na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu so letos sprejemni izpiti 11. julija 1964 (prvi dan velikih počitnic).

Prijave na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22 ali pa ustno v pisarni.

Predpogoj sprejema v prvi razred je avstrijsko državljanstvo in z uspehom opravljena štiri šolska leta osnovne šole.

Ravnateljstvo

KONCERT

„NARODNA PESEM O MARIJI“

Na materinsko nedeljo, dne 10. majnika 1964 bo v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu, ob pol 3. uri popoldan koncert narodnih pesmi o Mariji, ki jih bo pel mešani zbor Obirskega in Zelinjskega pevskega društva. Vstopnice bodo prodajali v pisarni Krščanske kulturne zveze v Mohorjevem domu v Celovcu.

- KRATKE VESTI -

● Od 8. aprila pa do danes je Sovjetska zveza poslala v Francijo 24 ton zlata. S tem zlatom bodo v glavnem plačali žito, ki ga je Francija izvozila v Sovjetsko zvezo.

● Zahodnonemški kancler Erhard bo v četrtek prispel na uradni obisk v Belgijo.

● Danski kralj Friderik IX. in kraljica Ingrid sta prispela na uradni obisk v Italijo.

● V Rimu sta trčila v torek na trgu San Giovanni (izg. Džovani) dva tramvaja, pri čemer je bilo ranjenih 60 ljudi. Zaradi te nesreče se je potem zaletelo še pet avtomobilov. Gmotna škoda je precejšnja. Nesreča se je pripetila zato, ker je enemu vozniku tramvaja nenadoma postalo slabo, zaradi česar ni mogel pravočasno ustaviti svojega vozila.

● Egipt in Švica sta dosegla sporazum o odškodnini za švicarsko imovino, ki je bila od leta 1961 pa do zdaj nacionalizirana v ZAR združena arabska republika).

Kulturni praznik v Podjuni

Gospodinjska šola v Št. Rupertu pri Velikovcu vabi in kliče!

Zavod šolskih sester v Št. Rupertu pri Velikovcu je najstarejši slovenski učni in vzgojni zavod na Koroškem. Že leta 1896 so prišle šolske sestre sem in vodile do leta 1920 slovensko ljudsko šolo z internatom. Začenši s šolskim letom 1912-13 so se tukaj pod njihovim vodstvom vršili polletni gospodinjski tečaji z okroglo 16 deklet. Med prvo in drugo svetovno vojno je bil v hiši tudi internat za deklice, ki so prišle iz raznih župnij sem obiskovat glavno šolo v Velikovcu.

Po drugi svetovni vojni pa so šolske sestre na široko odprle vrata za dekleta, ki so zdaj še bolj željno kot prej iskale gospodinjske izobrazbe in katerih starši so hoteli svoje hčere zaupati samo šolskim sestram kot prizanim vzgojiteljicam. Da so sestre v vseh teh letih vzgojile in izučile veliko dobrih in sestram hvaležnih gospodinj in mater, je najlepše izpričala pre-

lepa slavnost, 50-letnica, ki so jo obhajale leta 1951 in je privedla sem izredno častno število udeleženk. Odkar so sestre lansko leto prevzele hišo v svojo last, so jo znatraj v mnogočem obnovile in modernizirale, najbolj kuhinjo in umivalnico, razen tega so zgradile najmodernejšo svinjske hleve.

Po dolgoletnem nesebičnem, trudapolnem delovanju so si šolske sestre krvavo zaslužile zaupanje našega ljudstva. To zaupanje in zvestobo naj jim naše ljudstvo izkazuje in ohrani posebno zdaj, ko so razmere postale iz znanih vzrokov še težje in so tudi naši ljudje začeli biti še bolj zahtevni in izbirčni. Ravno zdaj naj bi se pokazalo, da naše ljudstvo zna ceniti solidno krščansko vzgojo kot najdražjo doto za našo mladino. Pokažimo to posebno z obilno udeležbo pri zaključni prireditvi gospodinjske šole dne 26. aprila.

VABILO

Oglejte si razstavo ročnih del in kuharskih izdelkov v Št. Rupertu pri Velikovcu v nedeljo, dne 26. aprila 1964, od 8. ure naprej.

Odrska prireditel z igro Bele vrtnice v 4 dejanjih bo za oddaljene goste ob pol dveh popoldne, za bližnje pa ob 4. uri popoldne.

Prisrčno vas vabijo

GOJENKE GOSPODINJSKEGA TEČAJA

Politični teden

Po svetu . . .

POLOŽAJ NA CIPRU

se vkljub navzočnosti varnostnih čet Združenih narodov ni kaj prida popravil. V zadnjem času so bili oboroženi spopadi med ciprskimi Grki in Turki skoraj na dnevni red. Po mnenju nekaterih političnih opazovalcev res skoraj izgleda, da bo grška večina na otoku z oboroženo silo izgnati oziroma zatreti turško manjšino.

Ciprski državni predsednik Makarios postaja v zapadnem svetu vedno bolj neprijeten zaradi svoje precej enostranske, grškofilske politike. Poleg tega mu tudi zamirajo njegovo vedno bolj pogosto „skiljenje“ proti komunističnemu Vzhodu. Pred nekaj dnevi se je mudil v Atenah, kjer se je razgovarjal z vladnim predsednikom Papandreu-om in drugimi vidnimi politikami. Sedel se je tudi s polkovnikom Grivas-om, vodjem svoječasne podtalne uporniške organizacije EOKA na Cipru, katerega je pregovoril k ponovni vrnitvi na otok, z namenom da tam aktivno poseže v borbo med Grki in Turki.

Svetovno politično javnost je spravila v nezadovoljstvo tudi vest, da je Makarios proglasil londonsko pogodbo iz leta 1960 za neveljavno; ona namreč med drugim določa, da ima Turčija pravico imeti na Cipru 650 oboroženih mož za varnost Turkov na otoku. Pri tem pa ni pomislil niti na to, da je vpravi na podlagi omenjene pogodbe Ciper postal samostojna državna tvorba in in on njen predsednik. Turčija je seveda odločno proti temu, da bi priznala tako enostransko proglasitev neveljavnosti omenjene pogodbe.

VOLITVE V ANGLIJI

Sedanjo britansko konservativno vlado pod vodstvom predsednika Aleca Home-a že nekaj časa ne spremljajo posebno „srečne zvezde“, kajti doživela je že nekaj razočaranj v zadnjem času. Pri številnih nadomestnih volitvah je namreč laburistična (socialistična) opozicija v več krajih dobila večje število glasov kot pa pri predzadnjih volitvah.

Na podlagi teh najnovejših rezultatov Laburistična stranka vedno bolj pogosto izraža zahtevo po čimprejšnjih novih splošnih volitvah. Vlada je nedavno o tem razpravljala, a je odločila, da naj bodo šele jeseni. Ta sklep je v britanski javnosti povzročil precej različen odmev. Laburisti očitajo predsedniku vlade Home-u, da bi rad na tem položaju ostal čim dalje, zavečajoč se, da bo novi predsednik vlade skoraj gotovo socialist. A tudi v konservativnem taboru so nekateri politiki (zlasti precej močna skupina okoli sedanjega finančnega ministra Reginalda Maudling-a) mnenja, da sedanja kolikor toliko ugodna gospodarska konjunktura verjetno ne bo trajala do jeseni in bo konservativna stranka v slučaju, da bodo volitve šele jeseni, doživela še večje izgube.

Predsednik vlade Home pa računa v prihodnjih mesecih na nekatere vladne zunanje-politične uspehe, ki naj bi vplivali v prid konservativcem pri jesenskih parlamentarnih volitvah. Hkrati pa jim je v uteho tudi to, da pri nedavnih londonskih skrajnih volitvah liberalci niso pridobili niti enega sedeža več.

ŠPIJONAŽA V MOSKVI IN STOCKHOLMU

Pred kratkim so sovjetske oblasti obdolžile štiri ameriške diplomate v Moskvi vohunškega delovanja in so jim prepovedale, da se 90 dni ne smejo nikamor ganiti iz Moskve.

V Stockholmu pa že nekaj dni traja eden največjih in najbolj senzacionalnih špijonažnih sodnih procesov: švedski letalski polkovnik Stig Erik Wennerström je obtožen, da je 15 let vohunil v prid Sovjetske zveze, kateri je v tem času izdal oz. prodal vse švedske vojaške novosti, načrte in tajnosti, prav tako pa tudi vse važnejše načrte obrambne zveze NATO-držav.

OB HRUŠČEVI 70-LETNICI ROJSTVA,

katere je obhajal konec prejšnjega tedna, so prišli v Moskvo vidni politični zastopniki skoraj vseh vzhodnoevropskih satelitskih držav. Nekoliko začudenja je povzročilo dejstvo, da ni bilo romunske delegacije; vodstvo romunske KP je to opravičilo, češ da ima izredno zasedanje, ki prou-

čuje moskovski protinapad na Peking v zadevi ideološkega spora.

Poleg osebnih čestitk je Hruščev prejel brzojavna voščila iz vsega sveta. Edini neprijazni pozdrav za rojstni dan je prejel iz Albanije, kjer je občinski svet glavnega mesta Tirane istega dne na svoji seji sklenil, da preklicuje Hruščevu podeljeno častno meščanstvo, češ da je on „najnevarnejši izdajalec interesov sovjetskega naroda, renegat, razdirač in sovražnik štev. 1 socialističnega tabora“.

Večje zanimanje v svetovni javnosti pa je vzbudila čestitka Mao Tse-tunga, vodja KP Rdeče Kitajske, ki pravi med drugim: „Če so med Vami in nami točasno res različna mnenja o nekaterih bistvenih vprašanjih marksizma in leninizma in si nismo edini, vendar smo trdno prepričani, da je vse to le prehodnega značaja. V slučaju kake morebitne večje svetovne krize pa bosta obe naši stranki, obe naši deželi in oba naša naroda brez dvoma složno nastopila proti našemu skupnemu sovražniku“. (Naj si torej zapadni svet ne dela prevelikih utvar in naj si ne skuša „kovati kakega velikega kapitala“ iz tega ideološkega spora med Moskvo in Pekingom!)

V JUŽNEM VIETNAMU

se je napetost, ki je pred tedni nekoliko popustila, v zadnjih dneh spet povečala zaradi obsežnejšega delovanja komunističnih Vietkong-gveriljcev.

. . . in pri nas v Avstriji

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA SALZBURSKEM

Domača politika pričakuje izid nedeljskih volitev v salzburski deželni zbor z istim zanimanjem kot pred enim mesecem na Gradiškanskem. Kajti tudi na Salzburškem bo pomenila pridobitev oz. izguba enega mandata pri Avstrijski ljudski stranki oziroma socialistih izmenjavo v vodstvu deželne vlade. Pri zadnjih deželnozborskih volitvah (v maju 1959) je OeVP dobila 14 poslancev, SPOe 13, FPOe 5. Ker gre za „biti ali ne biti“, je seveda glas vsakega volivca važen, zato je volilna borba precej huda in napeta. Tudi tu sem so v zadnjih tednih prihajali na volilne shode skoraj vsi vidnejši politiki.

Zanimivo je, da na Salzburškem po svojih državnozborskih volitvah obstajajo med OeVP in FPOe hujša nasprotja kot po drugih avstrijskih deželah. To se je pokazalo tudi v tej volilni borbi. FPOe očita Avstrijski ljudski stranki, „da hoče na njen račun obdržati vsaj dosedanje pozicije. Pri tem se poslužuje vseh možnih sredstev. Značilno in zanimivo je, da se OeVP-govorniki v svoji volilni borbi tako rekoč nič ne ukvarjajo s socialisti, svojim smrtnim sovražnikom, temveč koncentrirajo svoje napade skoraj izključno le proti FPOe“. — To nasprotje med OeVP in FPOe se je poostrilo zlasti okrog Novega leta, ko se je salzburska SPOe začela pogajati s tamkajšnjo FPOe glede morebitne sklenitve tako zvane „male koalicije“, da bi na ta način izigrala OeVP in jo izpodrinila iz vodstva v salzburskem deželnem zboru.

DR. PITTERMANN V ROMUNIJ

Pred dnevi se je podkancler dr. Pittermann vrnil z uradnega obiska iz Romunije. V spremstvu ravnateljcev nekaterih avstrijskih podržavljenih podjetij si je ogledal važnejša romunska industrijska središča. Razgovarjali so se o povečanju medsebojne trgovske izmenjave in večjega izvoza iz Avstrije v Romunijo in to prvenstveno izdelkov avstrijske podržavljene industrije.

Omembe vreden pa je ob tej priliki tudi njegov obisk pri nemški narodni manjšini na Sedmograškem, hoteč se informirati, v kakšnih prilikah živi pod romunsko državno oblastjo. V ta namen se je dr. Pittermann ustavil v Brasovu (Kronstadt), glavnem mestu te pokrajine. Tu je dvakrat obiskal protestantskega pastora, ki mu je pojasnil položaj te nemške manjšine in še posebej protestantske Cerkve v tej pokrajini.

KAM S ŠTEVILNIM URADNIŠTVOM?

Kot vsaka dosedanja vlada je tudi pravkar „na novo pečeni“ dr. Klausov vladni kabinet v svoji nastopni izjavi med drugim poudaril, da mu bo pri finančnem po-

Te dni se je v glavnem mestu Saigonu ponovno mudil zunanji minister ZDA Dean Rusk, ki je tja prispel iz Manile (na Filipinih), kjer se je udeležil konference SEATO-držav, oziroma iz Taipeha (glavno mesto Formoze); tam se je razgovarjal z generalom Čangkajskom in z ostalimi člani nacionalno-kitajske vlade o mednarodnem položaju in o varnostnih ukrepih na Tihem oceanu. Hkrati jim je zagotovil, da ostane obramba samostojnosti Formoze oz. Nacionalne Kitajske tudi v bodoče važna naloga ZDA.

V Saigonu se je Rusk razgovarjal z južnovietnamskim zunanjim ministrom in ostalimi člani vlade glede ameriške vojaške in gospodarske pomoči tej deželi.

PREDSEDNIK DR. ERHARD V MOSKVO?

Zapadni diplomati v Bonnu so v zadnjem času z zanimanjem zasledovali povečano delavnost sovjetskega poslanika Andreja Smirnova, ki se je tu ponovno razgovarjal z vidnimi zapadnonemškimi politikami. Mnenja so, da se bo politična dejavnost med Moskvo in Bonnom povečala oz. spremeni; možno je tudi, da so se razgovarjali o uradnem obisku kanclerja dr. Erharda pri predsedniku Hruščevu v Moskvi. Vendar podrobnosti še niso znane.

Še večje zanimanje pa je povzročil pretekli ponedeljek banket, ki ga je priredil na čast Smirnova zapadnonemški podkancler in minister za vsenemške zadeve Erich Mende. Dosedaj je namreč sovjetsko poslaništvo stalno namenoma ignoriralo vsakokratnega bonnskega ministra za vsenemške zadeve.

slovanju načelo — „skrajno varčevanje“. V notranjem ministrstvu kot tudi po nekaterih drugih državnih ustanovah govorijo že nekaj časa o nujni reformi uprave in je bilo v ta namen ustanovljenih že nekaj kontrolnih komisij, ki naj pregledajo upravni aparat in njegovo poslovanje.

Drugi strokovnjaki pa so se začeli pečati s primerjanjem statističnih števil in so pri tem ugotovili nov avstrijski „svetovni rekord“, ki pa na žalost ni ravno razveseljiv: da ima Avstrija v zvezi s številom prebivalstva izmed vseh držav procentualno največjega (državnega) uradništva. Če vzamemo za primerjavo dve sosedni državi, Švico in Zah. Nemčijo, dobimo, da odpade v Avstriji na en tisoč prebivalcev 57,6 javnih nameščencev, v Švici 49,2, v Zah. Nemčiji 49,1; varnostnih organov pride v Avstriji na 1000 prebivalcev 3, 2, v Nemčiji 1,9. Učitelj pride v Avstriji na 1000 prebivalcev 6,6, v Nemčiji 4,6.

Državni osebni izdatki so znašali l. 1954 8916 milijonov šil., v novem proračunu pa 20.535 milij. — torej v desetih letih povečanje za 130,3 odstotkov! Materialni državni upravni stroški so bili leta 1954 predvideni v znesku 861 milij. šil., letos pa 1393 milijonov šil., torej povečanje za 61,8 odstotkov! Ni torej čuda, če si marsikateri resen politik in upravni organ „belli glavo“, kako najbolj ekonomsko, a tudi najbolj objektivno in pravično rešiti ta problem. (Mogoče se bomo bolj izčrpno pečali s tem vprašanjem v eni prihodnjih števil.)

KMETIJSKIM PRIDELKOM PRAVIČNE CENE!

Kot znano, so se cene za veliko večino industrijskih izdelkov zlasti v zadnjih desetih letih občutno dvignile; to velja zlasti za izdelke železarske in strojne industrije in za razno orodje. Vse to pa nujno potrebuje tudi kmet, če hoče, da je njegov obrat še življenja zmožen. Ker pa so prodajne cene kmetijskim pridelkom ostale že več let skoraj enake, so vedno bolj pogoste pritožbe iz vrst kmetov proti tej dvojni meri.

Izgleda vse tako, da tudi med odgovornimi politikami oziroma gospodarstveniki marsikateri še vedno ni prišel do prepričanja, da je kmečki stan ravno tako ali pa še bolj važen kot kak drug stan. Zavedati se je treba, da je najbolj gotova in največ vredna ona prehrana, ki jo pridelamo doma. O tem sta nas v dovoljni meri prepričali in nas izučili zlasti obe zadnji svetovni vojni! Kmečkemu stanu mora vsakdo biti zares hvaležen, da vkljub vedno večjemu pomanjkanju delovnih moči z nezmanjšano energijo opravi vsa potrebna kmečka dela o pravega časa. Tega se moramo zavedati ob vsakem kosu kruha, ki ga vzamemo v roke in ga zaužijemo. To bodo morale upoštevati tudi razne oblasti oziroma komisije pri določanju cen.

SLOVENC

doma in po svetu

Poletne prireditve

Kot poroča „Mladika“, mesečna revija, ki izhaja v Trstu, via Donizetti 3, Italija, bo letošnji tabor slovenske zamejske mladine na Koroškem in sicer od 10. do 12. julija.

Slovenski duhovniki pa bodo imeli svoj tečaj letos na ozemlju videmske nadškofije, kamor spadajo beneški Slovenci. Tečaj bo pri svetišču Mater božje Misijonarke v Tricesimo, ki leži ob cesti, ki vodi iz mesta Udine proti Trbižu. Čas tečaja je že določen, namreč od 24. do 26. avgusta.

„Sodobnost“ št. 4

Nova številka „Sodobnosti“ je posvetila precej prostora Shakespeareu (ob 400-letnici rojstva dramatika). Objavljena sta dva odlomka iz „Timona Atenskega“ v prevodu Mateja Bora. Sledi daljša razprava Vladimirja Kralja „He was not of an age but for all time“ (izg. hi vos not ov en ed bat for ol taim = „ni bil pesnik ene dobe, marveč vseh časov“). Nadalje je objavljenih petnajst Shakespeareovih sonetov, ki jih je prevedel Janez Menart. Shakespeare je posvečen tudi prispevek Poljanka Jana Kotta „Titanija in oslova glava“, ki ga je poslovenil Uroš Kraigher. Leposlovje imajo v tej številki Pavle Zidar, Ljilja Krakar, Smiljan Rozman in Drago Grah. Janko Pleterški zaključuje svojo razpravo „Obletnica nove veljave retoromanskega jezika“. Sledijo ocene nekaterih knjig in letošnje sezone v ljubljanski Drami, nato pa še razni zapiski in komentarji.

XV. mednarodni kongres za uporabno psihologijo bo avgusta v Ljubljani

Osrednji mednarodni znanstveni dogodek za Ljubljano bo letos prav gotovo XV. mednarodni kongres za uporabno psihologijo, ki bo od 2. do 8. avgusta v Ljubljani. Kongresu bo predsedoval profesor zagrebške univerze prof. Zoran Bujas.

V Ljubljani se bo avgusta zbralo predvidoma 1200 do 1500 delegatov, od teh 110 iz ZDA, 100 iz Jugoslavije, 39 iz Italije, 75 iz Francije, 9 s Poljskega, 7 z Japonskega itd.; med njimi bo blizu 200 univerzitetnih profesorjev za psihologijo. Za zdaj je za kongres predvidenih 16 do 20 simpozijev, 5 plenarnih referatov, 4 diskusije „za okroglo mizo“ in okrog 180 kratkih individualnih referatov.

Dr. Bogdan Breclj odlikovan

Sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji Puzanov je izročil Slovincu dr. Bogdanu Breclju, predstojniku Ortopedske klinike v Ljubljani, univerzitetnemu profesorju in članu Slovenske akademije znanosti in umetnosti diplomu dopisnega člana Akademije medicinskih znanosti ZSSR.

Slovenski liturgični svet

Dne 6. aprila so se slovenski ordinariji (škofje in upravitelji škofij) zbrali v Ljubljani in ustanovili Slovenski medškofijski liturgični svet. Ta svet je bil ustanovljen na podlagi odloka vesoljnega cerkvenega zbora o svetem bogoslužju, člen 45. V vsaki škofiji je odbor duhovnikov, ki posebej študirajo vprašanja svetega bogoslužja in predlagajo škofu te ali one uredbe. Delo teh škofijskih liturgičnih svetov bo ta slovenski medškofijski svet vzporejal, da bo prišlo do navodil in uredb, ki bodo veljale za vse ozemlje, kjer bivajo Slovenci. Vsak škof bo v ta svet imenoval enega ali dva člana.

Dve duhovniški smrti

V Mariboru je dne 19. marca odšel k Bogu po plačilo 78 let stari jezuit p. Anton Bukovič. Rodila ga je vipavska mati, namreč v Gradišču pri Vipavi. Kot jezuit je bival nekaj časa tudi pri nas v št. Andražu v Labotski dolini in pa v Innsbrucku, pa tudi na Slovaškem v Bratislavi. Kot misijonar slovenskih izseljencev v Makedoniji se je naučil tudi albanski, da je lahko pridigal in spovedoval tudi albanski. Bil je vnet častitelj sv. Jožefa (na njegov god tudi umrl!) ter Marijinega Srca. Ustanovil je beograjski verski list „Blagovest“.

20. marca je umrl župnijski upravitelj v Zagradcu Feliks Grčar, v starosti 67 let. Zibelka mu je tekla v Žužemberku v Suhi krajini. Pogreba se je udeležil tudi cel avtobus faranov iz Križ na Gorinskem.

Isti dan je v Novem mestu na Dolenjskem umrl zadet od kapi frančiskan p. Leonard Kalac, v lepi starosti 82 let. Po rodu je bil iz Istre, iz Pazina. Kljub svoji nadarjenosti in pesniškemu daru je bil vedno ponižen in skromen. Še dan pred svojo smrtjo je maševal, pridigal in spovedoval.

Novo delo slovenskega znanstvenika

Ludovik Vrčič, ki deluje pri Vzhodno-evropskem inštitutu vsenčilišča v Fribourgu v Švici, je izdal svoje delo Einführung in den jugoslawischen Marxismus — Leninismus. Knjiga ima 288 strani. Izdala jo je založba D. Reidel Publishing v Dordrechtu na Nizozemskem 1963. To delo je pomembno za strokovnjake in knjižnice in bo doprineslo svoj delež k utrditvi slovenskega imena v svetu. Čestitamo.

ŠTIRJE SLOVENSKI SKAVTI PRIPOVEDUJEJO:

BILI SMO V

Rimu

Vodstvo avstrijskih skavtov je priredilo romanje v Rim, katerega so se udeležili 104 skavti iz vseh pokrajin Avstrije. Slovenska skupina „Don Bosco“ v Celovcu se je udeležila s štirimi skavti in kuratom g. Rovanom Janezom.

Stroški za romanje so znašali 1500.— šil. z vso oskrbo. Težko je bilo spraviti to vso to skupaj. Na pomoč so nam prišli razni dobrotniki, ki jim izrekamo na tem mestu iskreno zahvalo. Upam, da se bomo s svojim prizadevanjem v skavtizmu oddolžili za njihovo razumevanje.

V soboto, 21. marca letos, smo se koroški skavti, 23 po številu, predstavili prevzvišenemu škofu. Navzoč je bil tudi zastopnik celovške radijske postaje. Prevzvišeni je vse navzoče romanje pozdravil s kratkimi besedami. Vesel je, da gre tako veliko število koroških skavtov v večno mesto, kajti skavti se trudijo, da vršijo zapoved ljubezni do bližnjega. Naj si dobro ogledajo Rim (nosilca te ljubezni) in vse kraje tako slavne preteklosti boja med poganstvom in krščanstvom. Poglejte tudi prostor v baziliki sv. Petra, kjer se zbirajo škofje z vsega sveta na drugem Vatikan-skem koncilu.

Kosilo smo imeli v prostorih Delavske zbornice z drugimi skavti, ki so medtem prišli z Dunaja in drugih krajev. Vodstvo romanja je imel g. Jože Bendl, sekretar avstrijskih skavtov. Moramo reči, da je dobro opravil svojo nalogo.

Zasedli smo avtobuse — 3 po številu — in se iz Celovca odpeljali ob pol 4. uri. Navdajali so nas razni občutki. Prvi dan pomladi. Vreme pa ni bilo nič kaj prijazno. Megle so se vlačile po nebu in zdaj pa zdaj je začelo celo deževati. Šole je konec in začetek velikonočnih počitnic. Vleklo nas je domov k staršem, da bi z njimi obhajali Veliko noč. Prvič gremo tako daleč v svet. Spričevala smo imeli v žepih, več ali manj povoljna. Toda, ko smo se vključili v družbo, je vse malodušje splahnelo.

Hitro smo se poslovili od Vrbskega jezera, Beljaka in zameglenih Karavank. Kmalu smo bili na meji. Brez sitnosti smo bili kmalu v Trbižu. Na levi strani smo pustili Sv. Višarje, ki so bile tudi zavite v meglo in hiteli po romantični Kanalski dolini. Ob cesti se vije peneča se reka Bela, ki izvira pri Ukvah. Opaziti je bilo, da gradijo novo cesto, ker je sedanja zaradi velikega tujškega prometa preozka. Zapustili smo snežne velikane za seboj in zavili v Videmsko ravnino. Tu je bilo že zeleno polje. Ovila nas je noč, mi pa smo drveli proti Meštram. Mestre so nekako predmestje Benetk. Važno železniško križišče in središče industrije. Hitro smo našli hotel „Venezia“, kjer smo se razmestili za prenočišče. Večerjali smo na dveh krajih. Mi smo dobili večerjo pri „Ristorante-Pensione di Veterani“. Ko smo se okrepčali in poskusili laško vince, smo šli takoj k počitku. Prostor in postelje so bili kar dobro opremljene, tako smo se dobro odpočili.

Drugi dan, 22. marca, je bila cvetna nedelja. Maša je bila napovedana v Asiziju zvečer. Zato ni bilo nobenih skrbi. Vstali smo ob 7. uri in hitro pripravili zajtrk in zasedli svoje prostore v avtobusih. Sploh smo se v avtobusih počutili kot doma, — ko smo se vsedli, smo bili na varnem.

Nato smo krenili proti Benetkam po nasipu, ki veže mesto s celino. Na obeh straneh je bilo morje. Vreme nam ni bilo naklonjeno. Obdajala nas je gosta megla. Pršilo je in vleklo je mrzel, neprijazen veter. Kljub temu smo bili vsi dobre volje. V nekaj minutah smo bili že v mestu na „Piazza Romana“, kjer smo izstopili in se takoj vkrkali na „Vaporeto“ — to je velik motorni čoln, ki posreduje promet po glavni vodni „ulici“, ki se imenuje „Canal Grande“. Tu so ulice vse v vodi — vsaj glavne — promet se vrši s čolni. Za avtomobile in druga motorna vozila tu ni prostora. Druge ozke ulice služijo le pešcem. Mesto, kot dobro veste, je zgrajeno na hrastovih brunih, ki so zabiti v zemljo. Stari Benečani so posekali mogočne hraste na Krasu ob obali in si postavili mesto na morju, da bi bili obvarovani napadov prihajajočih narodov iz vzdolga.

Iz ladja je hitro drčala po vodi. Na obeh straneh smo opazovali lepe palače. — Megla se je začela dvigati in sonce je začelo prodirati skozi goste oblake. Na hišah smo opazili tudi lepe mozaike. Izstopili smo na Markovem trgu pred baziliko sv. Marka — Zlato baziliko. Čas je bil zelo kratko od-

merjen, zato smo hitro stopili v cerkev in občudovali prekrasne mozaike — dogodke iz stare in nove zaveze. Notranjščina je čudovita. Tlak pa je vijugast — se vidi, da se useda na nekaterih mestih.

Na trgu stoji ob strani Doževa palača. Ko smo si ogledovali trg, so priliteli k nam golobi. Bili so zelo krotki. Kmalu so bili tam prodajalci koruze. Zavojček koruze je stal sto lir. Se pravi, da znajo Benečani osmukati tujce. Koruzo smo si dali na roke

Slovenski skavti pred baziliko sv. Franciška v Asiziju — kjer je njegov grob.

in golobi so se vsedali po nas in pobirali zrnje... Medtem so fotografi snemali zanimive prizore.

Ura je bila nekaj čez 9. Od strani je prikorakala četa mornarjev. Poveljnik jim je nekaj poveljeval in tedaj so še bolj udarjali ob tlak. Postavili so se pred pročeljem ba-

zilike, kjer so stali trije veliki drogov. Pristopili so trije moške in začeli natikati zastave. Na sredi zastava sv. Marka, ob strani pa dve narodni. Točno ob četrtni na deset sta na zvoniku sv. Marka udarila dva bronasta moža na zvon. Vojak je zatrobil, mornarji so stopili v pozor in istočasno so se začele dvigati vse tri zastave. To se ponavlja vsak dan... Gotovo je tudi čas, ko zvečer na slovesen način snemajo zastave.

Sicer smo povsod, kamor smo prišli, povzročili pozornost ljudi, zlasti skavtov. Takoj se nam je pridružil neki Holandec iz Rodezije in nam dopovedoval, da je skavt in celo voditelj skavtov v Afriki; dal nam je naslov in po skavtskem pozdravu odšel.

Videli smo tudi „Ponte dei sospiri“ (= Most vzdihljajev), po katerem so vodili ujetnike in kaznjence v ječe in so na tem mostu zadnjikrat videli dan in sonce.

Zbrali smo se na bregu, in gledali slavne gondole — to so lahki čolnici, ki so prava posebnost mesta na vodi. Benečani čakajo na kako „ribo“, ki bi si privoščila to posebnost, da bi se vozil nekaj časa v gondoli. Mi smo bili bolj „suhe ribe“. Zato smo se hitro vkrkali na „beneški avtobus“, ki nas je po vodi hitro potegnil na „Piazza Roma“, kjer so nas čakali naši avtobusi.

Ko smo zasedli avtobuse in potegnili iz mesta, se je pokazalo izza oblakov sonce. Po lepi ravni cesti smo hitro vozili, da so hitele hiše mimo nas. Prečkali smo dve veliki reki — Adijo in Pad. Obe sta bili močno narasli. Od Roviga do Ferrare — pa smo se peljali mimo nepreglednih nasadov jablan in hrušk. Zdi se, da se ljudje samo s sadjem pečajo. Drevesa so v vrstah nasajena — skrbno negovana in obrezana. Če je pogled že sedaj lep, kako lep mora biti potem, ko vse cveti in v jeseni, ko je vse polno sladkih sadežev.

Ferrara je važno industrijsko središče. Videli smo grad — obdan z globokim jarkom napolnjenim z vodo — gotovo je bil močna trdnjava v srednjem veku. Sedaj je le okras mesta.

Kmalu smo bili spet na široki cesti in hiteli proti Raveni. Za ta dan smo imeli s seboj suho hrano. V Ravenni smo si v enournem oddihu privezali dušo. Pospravili smo suho hrano in zalili z vinom. Zakaj pa ne? (Dalje prihodnjič)

Ustoličenje novega nadškofa v Ljubljani

Dr. Jože Pogačnik — ljubljanski nadškof; njegova življenjska pot in njegovo dosedanje delo.

Nadškof dr. Jože Pogačnik je Gorenjec. Rodil se je 28. septembra 1902 v Kovorju pri Trzinu, kjer je bil njegov oče posestnik in mlinar. Iz spoštovanja do očeta je dr. Pogačnik vstavljal tudi v svoj škofovski grb ob posvetitvi za pomočnika pok. nadškofu Vovku. Njegova mati Marijana je bila iz znane Pernetove družine. Njen brat dr. Franc Perne je bil dolgoletni profesor verouka na klasični gimnaziji v Ljubljani. Na njegovo prigovarjanje so Pogačnikovi starši nadarjenega sina Jožeta poslali tudi v srednjo šolo v Ljubljano, kjer je obiskoval klasično gimnazijo, stanoval pa vsa leta v Marijanišču.

Na gimnaziji je odlično študiral. Že v tedanjih letih se je zanimal za slovensko leposlovje. Prebral je vse pomembnejše pisatelje in pesnike in iz tedanjih let datirajo tudi prve Pogačnikove pesmi. Novi ljubljanski nadškof je namreč tudi dober slovenski pesnik.

Po maturi leta 1922 je odšel študirat bogoslovje v jezuitski zavod Canisianum na Tirolsko. V duhovnika je bil posvečen 25. julija 1927 v omenjenem jezuitskem zavodu. Prvo daritev pa je Bogu daroval v domači župnijski cerkvi v Kovorju. Po novi maši je še nadaljeval bogoslovne študije in leta 1929 postal doktor bogoslovja in modroslovja.

Po vrnitvi v domovino je 1. avgusta 1929 prejel od škofa dekret, s katerim je bil postavljen za kaplana v Kranju. Po dveh letih uspešnega delovanja v gorenjski prestolnici, je bil leta 1931 imenovan za kaplana v Trnovem v Ljubljani. Tu je postal najožji sodelavec pok. župnika in pisatelja Franca Finžgarja, tako v dušnem pastirstvu, kakor tudi pri urejanju knjižnih izdaj Mohorjeve družbe ter njenega priljubljenega družinskega mesečnika Mladika.

Naslednje službeno mesto nadškofa dr. Pogačnika je bilo tudi v slovenski prestolnici. Dne 1. septembra 1937 je postal ravnatelj vzgojnega zavoda Marijanišče v Ljubljani.

V začetku leta 1945 je postal kanonik ljubljanskega kapitlja. V škofiji so mu po-

deljevali vedno odgovornejša mesta. Tako ga je še istega leta škof Anton Vovk imenoval za arhidijakona, za škofijskega ocenjevalca knjig, za poročevalca o pastoralnih konferencah, in nato najprej za člana, nato pa za predsednika cerkvenega sodišča ter za podvodjo bogoslovnega semenišča.

Prav tako leta 1945 je škof Vovk imenoval dr. Pogačnika za svojega delegata in namestnika, ko pa je postal Vovk prvi ljubljanski škof, je dr. Pogačnika imenoval za pravega generalnega vikarja z še večjimi pooblastili. Službo generalnega vikarja in škofovega namestnika je dr. Pogačnik opravljal tako vestno in vzorno, da je dobil zanj priznanje tudi iz Vatikana. O tem pričča imenovanje dr. Jožeta Pogačnika 19. 3. 1960 za papeževnega hišnega prelata.

Leta 1962 je nadškof Vovk po prihodu v Rim na zasedanje II. vatikanskega cerkvenega zbora zaprosil papeža Janeza XXIII., naj bi mu imenoval pomočnika. Za to mesto si je nadškof Vovk izbral dr. Jožeta Pogačnika. Papež Janez XXIII. je ugodil prošnji nadškofa Vovka ter je kanonika in generalnega vikarja dr. Pogačnika imenoval za njegovega pomočnika.

Imenovanje dr. Pogačnika za pomožnega škofa je prišlo v Ljubljano 11. februarja 1963. Posvetitev v škofa je bila na cvetno nedeljo, dne 7. aprila 1963, v ljubljanski stolnici. Sv. obred je opravil zagrebški nadškof dr. Franjo Šeper, sopsvečevalca pa sta bila mariborski škof dr. Maksimilijan Držičnik in senjski škof dr. Burčič. Slavnosti so se udeležile odlične cerkvene osebnosti. Med drugim so bili navzoči tedanji beograjski pomožni nadškof dr. Bukatko, koprski apostolski administrator msgr. Kjuder in zastopnik goriškega nadškofa Artur Zalatel. Na koroški poti latinskega maša iz XVI. stoletja Gallusovega sodobnika Hansa Lea Haßlerja. Izvajali so tudi Försterjev „Graduale“ in „Tractus“, pri darovanju pa skladbo Alojzija Mava „Oljska gora“ ter mogočni Brucknerjev sprev „Ecce sacerdos magnus“.

Ko je bil msgr. dr. Pogačnik posvečen

za pomožnega škofa, je bil nadškof Anton Vovk že hudo bolan. Zdravje se mu je iz dneva v dan slabšalo in 7. julija 1963 se mu je zaključila njegova zemska pot. Ker msgr. dr. Jože ni bil imenovan za pomočnika nadškofu Vovku s pravico nasledstva, je postal po smrti nadškofa Vovka samo apostolski administrator ljubljanske nadškofije. Za ljubljanskega nadškofa pa je bil imenovan šele letos meseca marca.

Ustoličenje nadškofa dr. Pogačnika

Toda že v nedeljo, 5. aprila, ob pol 7. uri je bil novi nadškof dr. Jože Pogačnik v ljubljanski stolnici slovesno ustoličen.

Pred ustoličenjem so čestitali v škofijskem dvorcu novemu nadškofu predstavniki civilnih oblasti. Nato se je razvil spreved v okrašeno stolnico, ki je že dosti premajhna za take slovesnosti. Obred ustoličevanja je vodil zagrebški nadškof dr. Franjo Šeper, ki je prebral tudi papeško „bulo“ o imenovanju. Navzoči so bili tudi beograjski nadškof Bukatko, mariborski škof Držičnik, poreško-puljski škof Nežič, apostolski administrator koprske msgr. Kjuder, adm. delegat goriški msgr. Simčič, stiški opat Ašič in vsi dekanji.

Ko je nadškof dr. Pogačnik položil pri-sego, je imel nadškof Šeper pozdravni nagovor. Odgovoril mu je novi nadškof, ki se je v toplih besedah spominjal tudi svojega prednika. Po govorihi so sledili pokloni kanonikov. Po opravljenih obredih je pel nadškof slovesno mašo, na koroški pa je prepeval mogočen zbor ob spremljavi orkestra.

Ustoličenje je zapustilo pri navzoči množici zelo mogočen vtis.

Kratke kulturne vesti

● V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Videmsko pokrajino so nastopili v soboto, 11. aprila v Vidmu (Italija), „Zdrženi pevski zbori“ in „Deželni simfonični orkester“ iz Celovca pod vodstvom Franca Gerstackerja s Haydnovim oratorijem „Die Jahreszeiten“ (= Letni časi). Kot solisti so peli: Gertraud Stocklassa (sopran), Lorenz Fehenberger (tenor) in Max Pröbstl (bas). 800 navdušenih poslušavcev je izvajavce nagajalo s toplimi aplavzi. Med gledavci so bili tudi: prefekt videmske pokrajine in drugi, z naše strani pa koroški deželni glavar Wendenig itd.

● Poslanec Aldo Bozzi je vložil vprašanje na ministrskega predsednika, na svetnega ministra in na ministra za turizem in prireditve. Bozzi meni, da bi v okviru Verdijevih proslav kazalo pripraviti kritično izdajo Verdijevih glasbenih del. In to ne samo zaradi tega, da se dostojno počasti njegov spomin, temveč tudi zato, da bi se nehala neprestano spreminjanje Verdijevih partitur, zlasti tistih, ki so bile izdane po njegovi smrti. Zlasti pa Bozzi sprašuje, če ne bi bilo umestno povabiti založbo Ricordi, da položi popolno serijo fotografskih posnetkov vseh Verdijevih tekstov in dokumentov, ki jih hrani, v Verdijev inštitut v Parmi brez vsake omejitve za njih uporabo.

● Celovško Mestno gledališče je uprizorilo v petek, 10. aprila Wagnerjevo opero „Siegfried“, pod taktirko dirigenta Günterja Lehmana. Režiral je opero André Diehl. Peli so: Ticho Parly (Državna opera Kassel in Renska opera Düsseldorf) v vlogi Siegfrieda; Erih Klaus (Opera Graz) v vlogi Mime; Rolf Polke (Opera Graz) kot Wanderer, Hubert Trattnik kot Alberich; Franz Pacher v vlogi Fafnerja; Gerda - Marcus Prochaska (Dunaj) kot Erda; komorna pevka Sigrida Ekkehard (Državna opera Berlin) v vlogi Brünhilde; Rotraut Völkel kot Waldvogel (= gozdni ptič). Scenarij je naredil arh. Karl Eugen Spurny; kostume pa je pripravila Anny Arnold. Nekaj kostumov je posodila graška Opera.

V „Siegfriedu“ skoraj ni novih motivov (= melodičnih zamisli). V tem delu se stalno prepletajo motivi oper „Walküre“ in „Rensko zlato“. Sicer pa je predstava prav dobro uspela. K temu so pripomogli posebno lepi glasovi solistov.

● Koroški pisatelj Lorenz Mack je bil odlikovan — za svoje pisateljsko ustvarjanje — z nagrado „Der Theodor Körner-Stiftung“.

Diplome bodo slovesno podelili 24. aprila na dunajski univerzi.

● V Rimu so uprizorili „Borisa Godunova“ v originalni verziji Musorgskega. To pot je delo režiral dirigent Lovro Matašič sam, vendar pa njegova režija ni naletela na enak pohvalo kot njegovo glasbeno vodstvo. V glavni vlogi je nastopil Boris Christof — to pot že 300-čič.

Naše prireditve

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v St. Vidu v Podjuni bo imelo v nedeljo, 3. maja 1964, ob 2. uri popoldne pri Voglu v St. Primožu v Podjuni

PROSLAVO 50-LETNICE SVOJEGA OBSTOJA,

na katero Vas vljudno vabimo.

V A B I L O

na pevski koncert „Rožanskih fantov“, ki bo v nedeljo, dne 26. aprila 1964, ob pol osmi uri zvečer pri Antoniču na Reki, pri St. Jakobu v Rožu. Sodelujejo še: tamburaši iz Roža, Veseli študentje z godbo, ter folklorna skupina iz Sel z narodnimi plesi.

Po koncertu družabni večer s plesom.

Vsi prisrčno vabljeni

BAJTISE

(Zapustil nas je Valentin Perč)

V tretje gre rado, pravi pregovor. To se je uresničilo tudi pri nas. Začetkom marca in aprila smo položili v grob dva moža, Močnika in Gärtnerja, zdaj jima je v torek, 21. aprila, sledil tretji: Valentin Perč, invalidni rentnik, pd. Barantavc. Huda živčna bolezen in srčna naduha sta končali življenje 47-letnemu možu. Njegov oče Cene pa je v 85. letu še dosti krepka korenina. Pokojni Valentin zapušta ženo in dve hčerki. Naj počiva v miru.

ZITARA VES — GORIČE

Bolj redko se oglašamo iz našega kraja, pa zaradi tega ne sme kdo misliti, da smo še v zimskem spanju. Saj je že tudi k nam prisijalo pomladansko sonce. Posebnih novic pri nas res ni, pač pa teče kolo časa mirno naprej. Zima je bila menda tako mrzla, da se fantje niso upali hoditi v vas, in tako je ostal pust samec.

Kljub temu pa smo pustni čas v zadovoljstvu preživeli, čeprav ni bilo ohceti, kjer bi bila prilika za ples. Saj so nas 2. februarja obiskali veseli študentje iz St. Ilja. In tako so nam s svojim koncertom pripravili res veselo popoldne. Saj tudi nobenemu ni bilo žal, da se je udeležil te prireditve. Kakor so nam povedali gospod Nagele na prireditvi: „Če katoliška mladina kaj uprizar, da tja se res spleta iti“. Pa je tudi res tako. Dragi študentje, kadar boste spet imeli čas, pa spet na veselo svidenje v Goričah.

Težko pa smo čakali kdaj nas bodo domači igralci spet povabili na prireditev. No in če ima človek potrpljenje pa tudi nekaj dočka. Tako so nas na velikonočni ponedeljek spet povabili na veseloigro Svoje glavček. Dvorano pri Planteju smo napolnili do zadnjega kotečka, kakor je pač to že navada v Goričah, kadar je kakšna prireditev.

Na žalost pa moram povedati tudi še to. Neka oseba, ki je Slovencem posebno naklonjena je odvrčala ljudi, ki so šli na velikonočni ponedeljek k igri, naj ne grejo na prireditev: „Kaj boste hodili gledat tja tele titovce!“ Kljub temu, da se je dotična oseba tako trudila, da bi odvrnila ljudi, pa vse skupaj nič ni pomagalo, dvorana je bila polna kot zmeraj. Saj so morali nekateri stati celo zunaj.

Res je priznanja vredno, da ljudstvo tukaj tako rado obiskuje slovenske prireditve. Priznanje pa naj velja tudi našim vrlim igralcem, ki se trudijo in hodijo na vaje. Saj vemo, da je treba za igro žrtvovati veliko truda, dobre volje in tudi precej prostega časa. Naj zato izrečem vsem igralcem naše toplo priznanje.

Tako so vsi igralci svoje vloge prav dobro podali. Saj smo se morali tako smejati, da je že marsikdo tožil, da ga trebuh boli. Igra je pač prehitro minila in treba je bilo iti domov.

Dragi igralci, iskrena vam hvala, da ste nam pripravili prijetno popoldne, pa spet kmalu nas povabite na drugo igro.

BILČOVŠ (Otroška igra)

V nedeljo, dne 5. aprila 1964, je v okviru tukajšnjega prosvetnega društva „Bilke“ nastopila naša najmlajša igralna skupina z mladinsko igro „Rdeča kapica“. Pri igri je nastopilo 23 naših najmlajših od 6 do 16 leta. Razveseljiv je bil številen obisk občinstva, ki je dvorano pri Miklavžu napolnilo do zadnjega kotečka, tako da je še prostora primanjkovalo za vse.

Ta mladinska kulturna prireditev je bila izraz skrbi našega prosvetnega društva, da

ZVEZA PEVSKIH DRUŠTEV:

Narod poje o Mariji

(Koncert 10. maja 1964 v Celovcu)

Naš narod poje. Poje o vsem, kar preveva njegovo dušo. Kaj čuda, da poje toliko o svoji Materi, ki ga čuva in varuje na poti skozi dolga stoletja njegove zgodovine.

Mati ga spremlja v vsem njegovem življenju. Bolj vidno ob Marijinih praznikih, v cerkvi, v kapelicih, pri pobožnostih, posebno v majniku. V vsakdanjosti pa tudi — le manj vidno, skorajda skrito.

Ko, sem začel stikati med necerkvenimi pesmimi za takimi narodnimi, v katerih se narod spomni svoje velike Matere, se je sprva zdelo, da bo zbirka pičila. Pa kaj hitro so se začele množiti. Ze med temi pesmimi, ki jih narod danes še poje, jih je bilo veliko takih. Pa ker nam je Mati kot samoposebi umevno stalno v našem mišljenju in življenju, niti ne opazimo, kdaj jo naše pesmi omenjajo. Tako tiho, skrito, nevsiljivo skromno nas spremlja tudi v pesmi, tudi danes še. Kaj šele nekoč!

Kaj šele, ko posežemo v zakladnico naših starih pesmi, več ali manj pozabljenih, a vendar ohranjenih, ker so jih marljivi zbiratelji duhovnega kulturnega zaklada našega naroda — to so bili duhovniki, učitelji, profesorji — zapisali in tako oteli pozabnosti mnogo pesmi, v katerih se nam odkriva mišljenje naših prednikov, pradedov in prababic in starih tet, ki so bajale otrokom čudovite stvari iz davnine. Odkriva se nam v teh pesmih, kako so nekdanje gledali na življenje in ga oblikovali po večnostnih načelih — načelih, ki so veljala nekdanj in veljajo danes in vedno.

si na ta način privzgoji naraščaj za bodoče prosvetno delo. Hvalevredna je ta skrb, kajti brez mladih moči mora društveno delo zaspiti.

Da so med našimi mlajšimi res dobri igralci in deklamatorski talenti, je pokazala zadnja prireditev, kajti vsi od malih do večjih so igrali tako brezhibno, da je dvorana ob vsakem odigranem dejanju kar valovila navdušenja. Vsi, ki so tako lepo deklamirali in potem tudi igrali, zaslužijo vso pohvalo.

Zahvala pa tudi vsem, ki so dejansko tudi s svojim kakršnimkoli sodelovanjem pripomogli k temu lepemu uspehu.

Vsem mladim igralcem in deklamatorjem pa naša prošnja in opomin: vadite se še naprej, kajti vi ste naša bodočnost.

Pa si oglejmo nekaj primerov teh pesmi. Najprvo tiste, ki pojejo o roži Mariji. Podobna Marije kot rože nam je zasidrana v dušo, nam je domača vprav zaradi pesmi o roži Mariji. Ze samo teh pesmi je več kot za en koncert.

Najprvo eno bolj splošnega značaja:

Prelep je zelen rožmarin,
še lepši je Marijin sin.
Prelep je zelen roženkravt,
še lepši je Marijin sad.
Prelep je zelen majaron,
še lepši je nebeški tron,
Prelepa bela lilija,
Marija je usmiljena.

In za vsako kitico: Oj ti Marija vsmiljena, sprosi za nas Boga.

Rože in Marija. Kar vidimo slovensko mater ali slovensko dekle, kako goji vse te rože v „ogradi“ in se z njimi „shovarja“, pri vsaki ji pohiti misel k Materi, pri vsaki najde neko zvezo do Marije in — kjer je mati, tam tudi njen sad — spomni se tudi njenega sina Jezusa. Značilno pri tem je to, da je Jezus v teh pesmih Marijin sin. (Videz je, da imajo protestantje prav, ko nam očitajo, da nam je Marija več kot Jezus — božji Sin. Seveda vemo, da ta očitke ne velja, ker je nastal iz presojanja samo nekaterih pojavov našega verskega življenja.)

V najrazličnejših variantah se vežejo rože z Marijo in njenim sinom Jezusom, bodisi, ko dekle obdeluje vrt, skoplje gredico, seje rožice in jih potem trga, da spleta venč-

Minilo je že leto, odkar so odpeljali šest oltarjev, da jih prenovijo v domačih delavnicah. Lansko jesen so končali z beljenjem v notranjosti cerkve. Pri tem so odkrili dobro ohranjene freske iz pozne gotike in zgodnjega baroka. Odkrivanje teh fresk je delo sicer precej zavleklo in podražilo, vendar pa pomenijo ravno te freske precejšnjo umetniško obogatitev naše farne cerkve.

V cvetnem tednu so postavili oltarje in je s tem delo v notranjosti cerkve skoraj končano. Cerkev s sedmimi lepimi oltarji je zasijala v vsej lepoti in bo pomenila pravo umetniško privlačnost v naši dolini.

Od 18. do 23. marca pa smo imeli sveti misijon. Vodili so ga mil. gospod kanonik Aleš Zechner. Za njegove preudarne govo-

ke in jih daruje Mariji, ali pa da se opeva križ „na sred vasi“, pod katerim „rastejo rož'ce tri“. Posebno lepe in bogate verske, danes bi rekli liturgične vsebine so tiste, ki opevajo tri cvetlice, kakor tale:

Lep je ograd vsajeni,
je zlatim plotom grajeni.
V njem rastejo cvetlice tri:
na celem svetu lepših ni.
Prva cvetlica je le-ta,
je zlahtna pšenica rumena.
Pri vsakoj meši rabijo
za najsvetejšo hostijo.
Druga cvetlica je le-ta:
je zlahtna vinska trtica.
Pri vsakoj meši spremeni
se v Jezusovo Rešnjo kri.
Tretja cvetlica: lep spomin
Jezusa zlahtni rožmarin.
Marija ga je trgala,
device z njim ovenčala.

Kako preprosto lepo oblikovana misel, kaka simetrija, kakšno stopnjevanje, kaka simbolika. Nič novega ta simbolika, res, toda prevzame te ta elementarno preprosta uporaba simbolov, ta neposrednost, nena-rejenost.

V drugi skupini so zbrane koledniške pesmi. Koledovanje! Se danes je živo marsikje in kdor ga je doživel, ve, da to ni ceremonija brez življenja, gola navada. Nekdaj, ko je bilo koledovanje še bolj splošno, je bilo res nekaj, kar je imelo v čustvovanju naroda globok odmev. Ni bilo treba, da so pri tem peli pesmi izključno koledniške vsebine. Zadostovalo je, da je bila pesem po vsebini primerna času in priliki. Dve kratki adventni za „Marijino potovanje“ denimo tu sem:

Nocoj je ena sveta noč,
Marija hodi mimo koč.
Kdor ni doma, naj gre domov,
Marija nese blagoslov.

In druga:

O Marija pridi k nam,
mi te hoč' mo vsaki dan.
Ti si usmiljen' ga srca,
prosi za nas Boga!

Najbolj živahno je bilo koledovanje ob novem letu. Zanimivo, kar na dveh krajih, v Zabnicah pod Višarjami in v Selah najdemo isto besedilo — pač pa na različni melodiji, na koncertu bomo obedve slišali: Pesem se glasi:

K temu letu novemu,
k temu rojstvu božjemu
Marija je rodila Jezusa.
Marija spleta krancel zlat.
To ni nobeden krancel zlat,
to je Marija z Jezusom.

In spet sledijo kitice, kakor so nam znane o roži Mariji.

O svečnici pa pojejo kolednico, ki je po vsej Podjuni na Koroškem precej znana: „Na samo jutro svečnico ...“

Tretjo skupino tvorijo pesmi, ki bi jim dali skupen naslov: Marija z nami ob žalostnih in veselih dneh.

Se posebno spremlja romarje, romarje na Višarje, ki so nosili svoj življenjski tovor, svoje skrbi in delo, žalost in veselje k Materi, hodili blizu dva tedna, pri tem pa peli:

Podal' smo se mi na to pot
pa rajžamo daleč od tod
na Svete Višarje Marijo častit,
Sam Bog daj nam srečno gor prit'!

Globoko v čustvovanje naroda je posegal vsako leto tudi odhod fantov v vojsko. Kako so se med seboj izročali varstvu Matere:

Fantje se skup zbirajo,
na Laško dol marširajo,
dol, tje dol na laško stran,
kjer noben' ga ne poznam.

Marija sedem žalosti,
obvaruj me nevarnosti.
Oh le odrin' od kraja preč,
saj se ne b' mo vid' li več.

Ali pa:

Od očka in mamice zdaj jemljem slovo
in zadnjič podajam jim desno roko.

Pa nikar ne žalujte,
le Marij' se zročujte,
Devica Marija vas var'vala bo.

Vsi pa poznamo tisto, ki so jo naši fantje peli, ko so korakali prašni in potni, s tornistrom na hrbtu v fronto: „Nocoj je en lep večer ...“

... Marija je mimo šla,
mil' ga je pogledala.
„Fantič le gori vstan',
greva za Jezusam.“

(Nadaljevanje bo sledilo)

DRAGI ROJAKI -

DOBROTNIKI IN PRIJATELJI!

Kmetijsko-gospodinjstva šola v St. Jakobu v Rožu zaključila 3. majnika 1964 — tekoče šolsko leto z razstavo ročnih del, šivanja, kuharskih izdelkov ter kulturno prireditvijo.

Odrska prireditev z igro „Svoje glavnica Travdi“, in drugimi točkami bo ob lepem vremenu ob pol drugi uri na prostem pred šolskim poslopjem.

Ob slabem vremenu bo prireditev v šolskem prostoru ob istem času samo za oddaljene goste. Za vse druge ponovimo prireditev v šoli ob 4. uri popoldne in ob 7. uri zvečer.

Za šolsko mladino bo prireditev v soboto, dne 2. maja, ob 3. uri popoldne.

Starši, znanci in prijatelji mladine, prisrčno vabljeni!

GOJENKE

Da je prireditev tako lepo uspela, je za sluga gospoda Janika Ogrisa star. Na njegovih ramah sloni že skozi več desetletij celotno prosvetno delo v naši fari.

SV. ŠTEFAN PRI ZILJI

Farna cerkev svetega Štefana je vsaj po vsej Zilji precej poznana. V časih, ko je v naši dolini še cvetela konjereja, so posebno kmetije konjerejci tudi iz sosednih far radi priromali na dan svetega Štefana v našo farno cerkev, da so tukaj prosili božjega blagoslova za živino. Od zadnje obnove cerkve je minilo že dosti let, in tako je postala že nujna potreba, da bi cerkev zopet prenovili, posebno še zato, ker so oltarji in kipi močno razjedeni od lesnega črva. Delo obnove je prevzel priznani mojster Adolf Campidell iz Dravske doline.

re in njegovo molitev se mu na tem mestu prisrčno zahvaljujemo. Obisk pri svetih mašah in govorih, pa tudi pri stanovskih naukih je bil prav zadovoljiv. Sklenili smo, da bomo poživili stanovske nedelje in s tem tudi zakramentalno življenje. Za zaključek misijona so nam mil. gospod kanonik tudi slovesno blagoslovili popravljeno cerkev.

Vseposod, kjerkoli človek slučajno pride v kako drugo cerkev, je že razgibano liturgično življenje. Pri nas pa duh koncila le počasi prodira. Domačega dušnega pastirja, ki že leto dni v tem duhu deluje, prosimo, naj z nami še potrpi, in mu želimo doživeti vesel dan, ko se bo v prelepi štefanski cerkvi vršila tudi lepa liturgija ob navdušenem sodelovanju vseh vernikov, v pesmi in molitvi.

Pri nas na Koroškem

Birma v Dobrli vesi

V soboto, 11. aprila popoldan, so možnari naznanili prihod našega prevzv. škofa g. dr. Jožefa Köstnerja. Ne samo birmanci, temveč cela fara je pričakovala in se pripravljala na ta veliki praznik. Že štirinajst dni smo imeli pevske vaje in delali po družnicah vence, da smo dostojno ovenčali cerkev. Napravili smo dejansko slovesen sprejem.

Cerkveni pevski zbor in pevci iz Šmihela, pod vodstvom naše ge. Lesjakove so zapeli „Pozdravljen, nadpastir premili“. Prinesli so to pozdravno pesem tako lepo, da so bili vsi ganjeni, celo oni, ki jim slovenska pesem ni po volji. Tudi v nemškem jeziku so zapeli Dobrolovesčani in Sinčani. Sledil je pozdravni govor preč. gospoda prošta Brandstädterja. Lep je bil pozdrav zastopnika občine šolskega ravnatelja in našega župana g. Adolfa Hafnerja. Tako lepega nagovora od župana še nismo slišali. Škoda samo, da se ni potrudil spregovoriti tudi slovensko. Temu so sledili pozdravi zastopnikov ostalih uradov in šole, kakor tudi verskih organizacij. Po blagoslovu v cerkvi je bila procesija na goro, da smo se tam spomnili naših rajnih.

V nedeljo po sprejemu v prostiji smo šli k škofovski maši. Peli smo skupno latinsko, slovensko in nemško. Tudi naš prevzv. škof je pred svojo pridigo pozdravil ljudstvo v nemškem in slovenskem jeziku. Slovensko pridigo nam je podal globoko v srce preč. g. župnik Koglek iz Škocijana. Za nas vernike je bila lepa in kratka, za druge menda prehuda — resnica pač boli.

Cerkev je bila nabito polna, tako da je bilo težko napraviti prostor za skoraj dvesto birmancev.

Lepo vreme in pesmi iz vernih src domačih pevcev je ta obisk našega prevzv. škofa povzdignilo v najlepši farni praznik.

Ob tej priliki se zahvaljujemo tudi pevcem iz šmihelske fare, predvsem pevovodju Miheju Sadjaku.

SELE (Presella sta se)

Bivši gozdni delavec, sedaj rentnar Franc Hribernik in njegova žena Ana sta se te dni preselila pod Reberco. Oba smo zelo cenili, ker sta bila marljiva za delo in postrežljiva za pomoč. Želimo jima, naj se v novem bivališču kmalu udomačita, preživita v zadovoljstvu in miru še mnogo let, a svojih rojakov v Selah naj ne pozabita.

NONČA VES

Čisto gotovo se v prejšnjih časih v enem stoletju naše vasi niso toliko preobrazile kot se sedaj v enem desetletju. To lahko trdimo tudi o naši vasi. Kdor jo je videl pred časom, se že skoraj ne spozna več, kje je stal pred več leti.

Okoli leta 1900, ko je Nončo ves krila še slama in škodle, je vstala na oglu Božičevega travnika kakor mlado dekle čedna hiška.

Brakov hlapec Peter iz Cirkovč je moral biti za tisti čas podjeten fant. Gotovo je začel polagati že v svoji mladosti rajše in pozneje krone na kupček in zraven sanjal o lastnem domu in družinski sreči v njem. Ko se mu je zdelo, da ima dosti gotovine, se je lotil dela. Vkljub temu, da mu je zemljišče Božič podaril in mu je soseska pomagala, je bilo takrat „cimprat“ bolj težavno in počasno. Priskočila je še sestra Treza s svojimi prihranki in tako je nastala za tiste čase lepa bela hiška z rdečo hadrco (stre-

ho). Gledala je na druge stare bajte kakor kaka koroška Mojcka.

Letos pa jo je zdaj sin lastnik Rudl Halner povečal in iz prejšnje ponižne bajtice napravil bolj obširno, času primerno hišo. Pri tem mu je pridno pomagala njegova žena Zofka. Pa boste morda rekli, da to ni poseben dogodek, če kdo iz stare hiše naredi novo.

Pa gremo še malo nazaj h graditelju Petru. Ko je stala hiška za silo dograjena, se je vselil v njo. Pa ne več oni Peter, ki je sanjal o sreči v lastnem domu, ampak izrpan hlapec, ki ni bil več za delo. Prihranke pa je požrla gradnja. Bil je več ali manj navezan na dobroto soseske. Večkrat je po-tožil sosedovi hčerki: „Pogiej, Micka, toliko in toliko rajniš sem vtaknil v to zidovje, zdaj pa nikjer ne gledajo vun. Celó življenje sem delal in šparal, zdaj moram pa stra-

Dopis iz Dunajskega Novega mesta

Iz Dunajskega Novega mesta smo prejeli dopis, ki nam ga je poslal redovnik, brat Dominik Peter Noč. Ker pa bo pomladi tudi v njegovi žlahti poroka in se osebno ne more udeležiti tega slavlja, nas je prosil, da bi objavili v našem časopisu njegov članek (op. uredn.).

Za fante kandidate in dekleta kandidatnje, ki so na poti v novi stan in sicer k prejemu zakramenta sv. zakona, bi rad napisal nekaj besedi in jim tako položil mali nauk v srce.

Dragi ženin, draga nevesta!

Zima je minila in z njo vred postni čas pokore. Gotovo si se pripravil na veselo alelujo s prejemanjem svetih zakramentov.

Pomlad je prišla v deželo. Ti, dragi fant ženin se pripravljaj, da pripelješ na svoj dom mlado gospodinjo, skrbno in krščansko, ki bo tvoji izčrpani ljubi materi odvzela težko breme in bosta skupno v miru in ljubezni živela. Dober svet tvoje matere si bo skrbno v srce vsadila, ker je ona že močno preizkušena. Tvoja žena, mlada gospodinja, bo tvoji materi zadnja leta njenega življenja in pa tudi v boleznih dobra in postrežljiva in jim lajšala težke ure. Prav tako boš ravnal ti s tvojim ljubim očetom.

Na dan poroke boš slovo dal samskemu stanu. Rekel boš: „Zbogom, mladost!“ In se boš podal v spremstvu ljubih staršev, bratov in sester pred poročni oltar. Na vprašanje gospoda župnika: „Ali sprejmeš pričujočo nevesto v zakon?“ boš odgovoril glasno in krepko: Da! Potem ji boš podal roko, prav tako kot ona tebi.

Duhovnik bo potem vajini sklenjen roki s svojo blagoslovljeno štolo med molitvijo zvezal za celo življenje, dokler enega izmed vaju ne loči smrt. Nato vaju bo go-

dati.“ Težko je, če človek vse svoje življenje dela in žrtvuje za svojo idejo, ko pa jo doseže, pa se mu podere ali pa mu postane celo v breme.

Res je, kot trdi Gregorčič „da šteje človek sto krat sto prevar, preden ude k zadnjemu počitku klade“.

Vendar pa se nam vsaj dandanes tega na stara leta ni treba bati, da bi ne bilo kaj v lonec dati. Našim prednikom pa, ki so živeli v trših prilikah, pa časten spomin.

ŠT. VID V PODJUNI

Na belo nedeljo popoldne je bila pri fari poročna maša in poroka Huberta Najbrž iz Mokrij in Pavle Oraš, Janove v Št. Vidu. Poročil ju je č. g. kaplan Leopold Kassl iz Dobrle vasi. Vesela svatba je bila pri Jariču. Novoporočencema želimo obilo sreče.

Mojster Campidell je dostavil popravljena stranska oltarja v Št. Primožu, tako da so sedaj vsi trije oltarji popravljani. Vsem dobrotnikom, ki so ali še bodo prispevali k stroškom popravila, iskren Bog plačaj.

spod blagoslovil in poskropil z blagoslovljeno vodo in še izmolil očenaš in zdravamarijo za blagoslov in srečo v novem stanu, da bi tako mogla križe in težave, ki vaju bodo srečali v življenju, voljno Bogu vdano prenašati in eden drugega tolažiti, ter da bi mogla skupno nositi to breme.

Potem, da bi se tudi veselila lepih in veselih sončnih dni, ko bosta zagledala prvo-rojenčka in ga pritisnila na svoje srce, ko bo smehljajoč gledal ljubega ateja in mamico.

Vzgajajta vajine otroke, ki vama ju bo izročil Stvarnik v varstvo, z ljubeznijo, da vama bodo v veselje srečo in blagoslov. Vzgajajta jih skrbno v krščanskem duhu, da bodo vama na večer vajinega življenja v tolažbo in pomoč, posebno tedaj, ko bosta že opešala in za vedno slovo vzela od tega sveta.

Mirne duše bosta lahko brez strahu stopila v večnost potolažena, da so vajini otroci, ki vama jih je ljubi Bog izročil v varstvo, vzgojeni v krščanskemu duhu, da bodo drugim v dober zgled in v ponos in veselje dušnega pastirja. Srečna bosta že na tem svetu, če bosta imela take dobre otroke.

Dragi ženin in nevesta! Vidva se bosta poročila, zato vama želim obilo sreče in božjega blagoslova iz nebes. Daj ljubi Bog, da bi dočkala zlato ali celo diamantno poroko in da bi rada molila sveti rožni venec. Potem še ne pozabita na nebeško Mater Marijo, kajti potem vaju tudi Ona ne bo pozabila in vama bo stala celo življenje ob strani.

To vama želi iz vsega srca vajin rojak, redovnik v zatišju samostana.

Slavomirov

Svatba

Hija, hoj! Po beli cesti vozi svatov trop k nevesti. Travniki so posejani s pomladanskim cvetjem, ptice se bude v poljani in spletajo med petjem. To vam je, veselje, svatje! Vranec črno grivo stresa, hrza, prha, poskakuje, iskre kreše pod kolesa, da se voz jim premetuje. Zre po polju brhki ženin,

kđaj zagleda belo hišo, ki v njej up njegov domuje, kjer srce se zanj je vnelo. Glej tam okno, z nageljni zastrol Plah obrazek skriva se med cvete. Kakor bisera prelestna dve sta solzi kanili na cvetje rahlo, da je zažarelo in vzkipelo, od veselja je zaplalo in od mlade sreče zadrhtelo. V rožah tone dekle mlado, svatov pričakuje, zlate upe kuje, se boji in se raduje... Hija, hoj! Po beli cesti vozi svatov trop k nevesti.

Ko sadimo krompir . . .

Naši ljudje vedo, kakšni ukrepi so potrebni za doseg čim boljše letine krompirja. Rahla, dobro pognojena zemlja, dobro seme, pletev, škropljenje itd. so znane stvari. Kot je to dobro, tako še ni vse. Je namreč zelo visok odstotek naših kmečkih ljudi, ki ne ve, kaj pomenijo za zboljšanje te (in tudi druge letine) dopolnilna ali pomožna gnojila, ki jim rečemo umetna gnojila. Nekateri menijo, da so ta strupe na. Takšnemu mnenju rečemo, da je napačno in zelo zaostalo. Če bi bilo njihovo mnenje pravilno, bi napredni narodi teh gnojil

ne rabili že 100 let in v vedno večjih količinah.

Gnojil je več vrst in jih kupimo vsako zase ali tudi mešana, kot je pač potrebno. Če smo njivo za krompir pognojili z dobrim hlevskim gnojem, je vredno temu dodati še gnojilo, ki vsebuje kalij. To snov namreč posebno ljubijo vse okopavine, torej razen krompirja tudi pesa, korenje, zelje, repa. Potrosite na vsakih 1000 m² 15 kg kalijeve soli, pa jo zabranajte. Kdor je krompir že posadil, lahko to stori kasneje o pletvi. Tedaj gnojimo pod list — okrog grma.

ZA NASE GOSPODINJE:

Nekaj receptov za korenček

Korenjeva juha

(10 dkg kruha, 3 korenje, 3 krompirji, sol, poper, pol čebule, ščep majarona: 2 dkg sur. masla, 1 rumenjaki, 2 žlici smetane).

Narezani kruh, korenje in krompir skuhamo s čebulo in z dišavami v slani vodi. Ko je skuhamo, pretlačimo. V jušnik denemo žvrkljan rumenjaki, surovo maslo in smetano. Zatem prilijemo juho, zmešamo in takoj nesemo na mizo.

Špinačna juha s korenjem

(2 korena, 4 žlice olja, 2 žlici zdroba, 1,5 l vode, sol, pol kg špinače, ščep popra, 2 žlici smetane, žlička sesekljanega peteršilja).

Očiščeno korenje naribamo, ga na olju z zdrobom vred prepražimo, zalijemo z vodo, osolimo in pokritega kuhamo.

Očiščeno in oprano špinačo sesekljammo in denemo v juho ter pustimo prevreti. Zatem začnimo in nazadnje obogatimo s smetano in peteršiljem.

Korenjev pire

(250 g korenja, 1/8 l mesne nemastne juhe, sol, 5 g sur. masla, sesekljan peteršilj).

Korenje kuhamo v slani juhi do mehkega, ga odcedimo in pretlačimo. Po potrebi dolivamo juho, v kateri se je kuhalo korenje, dodamo surovo maslo in sesekljan zelen peteršilj.

Ako služi ta pire za omako, ga moramo nekoliko razredčiti.

Korenčkova solata

(35 dkg rdečega korenja, sol, olje, limona).

Rdeče korenje dobro operemo, ostrgamo in nastrgamo na steklenem strgalniku. Zatem ga zabelimo, osolimo in okisamo s sokom limone ter dobro zmešamo. Tako nesemo na mizo.

To solato pripravimo tik pred uporabo, sicer izgubi v vitaminski vrednosti. Prilega se k jajčnim in tudi mesnim jedem.

Gospodarske vesti

Prehod k zeleni krmi

Čeprav se zdi zeleno krmljenje preprosto, vendar zahteva, da ga izvršuje vsak živinorejec posebno v začetku previdno, skrbno in preudarno, če se hoče obvarovati pred občutno škodo v svoji živinoreji. Zato mora preiti od suhega k zelenemu krmljenju prav polagoma. Od dne do dne naj primešava med seno in slamo vedno več zelene krme, istočasno pa naj vedno bolj niža suha krmlila, tako da pride čez 14 dni na samo zeleno krmo. Čimbolj počasi se izvrši prehod od suhe krme na zeleno, tem manj bo občutila živina to menjavo. Prebavila vsake živali se morajo namreč šele privaditi na zeleno krmo, ki se razlikuje po svojih lastnostih in učinkovanju od suhe krme. To pa se ne more zgoditi kar čez noč, temveč šele čez nekaj časa.

Vsaka hitra menjava, vsak prehitel prehod od ene krme k drugi zniža mlečnost krav in spremeni sestavo mleka; pitalna in mlada živina pa shušja. Navadno traja potem precej časa, da pride mlečna krava na prejšnjo množino mleka, pitalne in mlade živali pa na svojo prejšnjo živo težo. Torej zadene vsakogar pri prehitrem prehodu od suhega k zelenemu krmljenju takoj tudi kazen za njegovo nepravilno ravnanje. Pri počasnem prehodu se mlečnost krav ne zniža, pač pa zviša, pitalna in mlada živina se tudi enakomerno brez vsakega prestopa nadalje razvija.

Pogostokrat povzroči prehitel prehod k zeleni krmi tudi razne bolezni na prebavilih, kakor drisko, napenjanje itd. Slabe posledice prehitrega prehoda k zeleni krmi se pojavljajo tudi v sirarnah pri izdelovanju in razvoju sira.

V krajih, kjer gonijo živino na pašo, je treba tudi skrbeti, da se živina polagoma privadi na pašo. Istega dne, ko nameravamo živino prvokrat gnati na pašo, jo moramo prav tako nakrmiti kakor po navadi. Tudi ko se živali vrnejo s paše, naj dobijo v jasli svoj navadni odmerek suhe krme. Šele čez nekaj dni, ko se je živina že nekoliko privadila na pašo, začnimo odtegovati po nekoliko sena pri vsakokratnem krmljenju v hlevu. Prav polagoma nižajmo potem suho krmo in pašo pa vedno bolj višajmo, dokler ni prehod čez 3 do 4 tedne popolnoma končan. Le tako se izognemo navedenim posledicam prehitrega prehoda.

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELOVCU

bo sprejela v prihodnjih mesecih

1.

pridnega, vestnega in poštenega fanta iz verne slovenske družine z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo za tiskarskega vajenca.

2.

Pridno, vestno in pošteno dekle, ki ima veselje za trgovinski posel, z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo kot

trgovsko vajenka

v svojo trgovino s knjigami, pisarniškimi potrebščinami in devotionalijami.

Starše,

ki želijo, da se njihov otrok upošteva pri izbiri, prosimo, da to čimprej sporočijo na naslov:

Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Kam se mladina usmerja?

Ce opazujemo javno življenje na Južnem Koroškem, kjer je pred komaj par desetletji še vse okolje bilo slovensko, ko so starši s svojimi otroki govorili še samo v materinščini in je donela iz ust otrok pri delu in igri izključno slovenska beseda — če izvajamo nekaj trgov in kak industrijski center — nas mora močno zaskrbeti pogled v bodočnost. Saj imamo še močne mladinske vrste, ki se zavedajo, da izhajajo iz slovenskih družin in da jih je rodila slovenska mati. Toda, kot smo že ugotovili v članku „Pota naše mladine“, gre velik del naše mladine svoja pota, ki vodijo v splošno versko in narodno indiferentnost.

Vse to nas vsekakor navdaja s skrbjo in zavestjo velike odgovornosti. Kje je zagotovilo, da ne doleti splošna odtujenost verskim in narodnim idealom prav že prihodnje generacije? Pri vseh številnih sredstvih in kljub vsej dejavnosti nismo gotovi, da se nam mladi rod ohrani. Zastonj čakamo, da bo mladina sama segla po kulturnih sredstvih, ki jih še nudijo naše kulturne ustanove. Premočna je vaba sodobnega življenja, da bi se mladina sama od sebe odpovedala prijetnemu, lahkemu in splošnemu, kar nudi okolje.

Sicer pa ta odločitev v prvi vrsti ne pripada mladini sami. Mlado drevo se ne vzgaja samo. Potrebuje skrbne roke, ki ga usmerja, obrezuje, gnoji in ščiti pred nevarnostjo.

Ta roka za mladino so v prvi vrsti starši. Njihova dolžnost je, da mladino, ki je sad njihove ljubezni, ne le vzrede, ampak jo tudi vzgoje. Tako važno je to njihovo poslanstvo, da jih nihče ne more od tega oprostiti. V največji meri je odvisno namreč prav od njih, kaj bo iz njihove mladine. Če ne bodo naše družine versko in narodno trdne, se tudi mladina ne bo ohranila ne versko, ne kulturno, ne narodno. Brez trdne družinske vzgoje so vsa ostala sredstva brez moči.

O verski vzgoji, ki jo naj mladina dobi v rojstni hiši, pišejo mnogo naši verski listi. Tukaj pa hočemo izraziti le nekaj misli o narodnostni vzgoji naše mladine.

Prvo in glavno načelo vsake vzgoje je star pregovor: besede mičejo, vzgledi vlečejo. Nekje je zapisal naš psiholog, da mladina veliko bolj sliši tisto, kar se starši ali odrasli šepetaje pogovarjajo, kot tisto, kar prav njej glasno govorijo. Torej niso najmočnejše vzgojno sredstvo besede, ampak življenje staršev. Njihovo mišljenje in čustvovanje ustvarjata ozračje, ki ga mladina vdihava in osvaja. Tako postane mladina ogledalo staršev.

Prav to velja tudi za narodno vzgojo. Kako naj bo narodno zavedna mladina, katere starši ali bližnja okolica z omalovaževanjem govorijo o narodu ter kritizirajo narodno skupnost in posameznike. Kako naj ljubi mladina svoj materinski jezik, če starejšim pomenijo slovenske knjige, časo-

ZA MLADINO IN PROSVETO

Naprej v življenja boj

Morda je kdo že bral lepo povest o razbiti ladji. V sebi ima globok pomen in čudovito vodilo.

Oče mladega mornarja umre pri brodomu sredi morja. Mati roti sina, naj se odpove morju, si poišče kak drug poklic in naj ne hodi na morje, ki požira ljudi.

Prav tedaj vihra vihar. Nedaleč od zaliva se bori ribiška ladja z valovi, v nevarnosti je, da jo morje pogoltne. Mati porabi priložnost in reče sinu: „Velja torej? Ti ne postaneš več mornar. Ti ne pojdeš več na morje! Poglej v kakšnih nevarnostih boš!“

Mladec, ki čuti v duši veselje do mornar-

skega poklica, se za hip obotavlja, omahuje. Skoro bi bil pristal materini prošnji. Tedaj pa opazi na pesku tram, ki so ga tja vrgli valovi. „Morda je ostanek ladje, na kateri je bil oče,“ zamrmra sam zase. Res je, saj je na kosu lesa napis: Naprej!

Mladec se nič več ne obotavlja, marveč skoči v rešilni čoln in se odpelje z njim... Neustrašeno hoče na razburkanem morju biti drugim v pomoč!

Vse življenje je kot razburkano morje. Mladina je poklicana, da s svojo mlado silo junaško, odločno in v pripravljenosti na žrtve krmari sredi valov do svetlih ciljev!

Iz filmskega sveta

KONGRES KATOLISKEGA FILMA

Tudi mednarodna javnost vedno bolj upošteva zadržanje katoličanov do filma in zato tudi pozorno spremlja izjave cerkvenih osebnosti in katoliških komisij o sodobnem filmu. To je prvi sad prizadevanja katoličanov za dober film. Tako se že uresničuje napoved papeža Pija XI. v okrožnici o filmu, da bodo katoličani nekoč določali, kakšne filme bodo predvajali; če bodo obiskovali le dobre filme, potem bo v interesu kino-podjetnikov, da bodo le take predvajali.

Na ta način vršijo katoliške komisije filma po državah veliko poslanstvo, ko opozarjajo katoličane na moralno vrednost

pisi in kulturne ustanove nepotrebna navlaka. Zlasti pa, kako naj mladina za svojo govorico kaj žrtvuje, če se je celo starejši sramujejo...

Brez dvoma zavisi v prvi vrsti od staršev, kakšna bo narodna zavest njihove mladine. Če so res prežeti prave ljubezni do slovenske besede in narodne skupnosti in to tudi žive, ni mogoče, da bi bili sadovi njihove vzgoje — če je v temeljih pravilna — drugačni. Mladina, ki ljubi svoje starše in jih spoštuje, bo ljubila in spoštovala tudi tisto, kar je staršem sveto.

Tako prehaja domovinska ljubezen iz starejših v mladino, kot se pretaka življenjski sok po deblu in vejah v mlade poganjke, ki bodo čez čas dali cvet in sad in sami postali posredovalci bujnega življenja novemu rodu po svetih izročilih družinske skupnosti. St. J.

predvajanih filmov. Da pa morejo te komisije svoje delo smotno in čim bolj složno vršiti, se vršijo mednarodni kongresi katoliškega filma. Tak kongres bo letos v Benetkah od 20. do 24. junija.

„DIVJI ZAPAD“ V JUGOSLAVIJI

Nemška kinematografija preživlja — kot drugod — tudi hudo gospodarsko krizo. Zato išče izhodov za rešitev iz teh težav. Zdi se, da se ji bo vsaj nekoliko posrečilo s filmanjem Karl Mayevih dogodivščin, katere je on v svoji bujni domišljiji popisal v svojih romanih. Na to rešitev so prišli ob izrednem uspehu predvajanja filma „Zaklad ob Srebrnem jezeru“, ki je presegel po uspehu vsako pričakovanje. Zato so se nemški režiserji odločili, da bodo tudi nadaljnje „dogodivščine“ Karla Maya filmali, za kar bodo uporabili divje in romantične kraje srednje in južne Jugoslavije. Tako bodo ti kraji služili kot nekak „divji zapad“ nemški kinematografiji. Film „Pirati na Missisipiju“ je že posnel režiser Jürgen Roland na področju Bosne in Hercegovine.

Za dobro voljo

Preprost človek je prvič sedel v letalo, da se odpelje v mesto. Ko že sedi nekaj časa na svojem sedežu, reče začuden sosedu:

»Poglejte, tam na tleh so ljudje res podobni mravljam, kakor so me bili že prej opozorili.«

»Tisto so resnične mravlje, saj še nismo odleteli,« mu je pojasnil sopotnik.

Otroški katiček

ZMAJ V PECI

Na Peci je velika, čudno globoka jama, da se ne vidi na dno. Pravijo ji Huda luknja.

Na tej gori je živel pred mnogimi leti strašen razbojnik. Dolgo so ga že lovili, pa se jim ni posrečilo, da bi ga ujeli. Nazadnje pa so ga vendar spečega zalotili in so ga obsodili na smrt. Rekli so mu pa, če gre v Hudo luknjo in pride živ nazaj, mu pustijo življenje. Hitro se je odločil. Po vrvi so ga spustili v luknjo. Razbojnik je držal v roki tanko vrstico, na koncu katere je bil privezan zvonček. Če mu bo slaba predla, naj potegne za vrv, so mu dejali.

Ko je prišel na dno, je zapazil, da je v velikem hodniku. Od stropa so viseli sami dragi kamni. Šel je po hodniku naprej. Kar naenkrat začuje čudno rjojenje in nasproti mu prilomasti strašen zmaj. Ropar hitro pozvoni. Vprav ob pravem času so ga še potegnili kvišku, da ga zmaj ni raztrgal.

Ko se je živ vrnil, so mu pustili življenje in ga oprostili.

Radovedni zajec

Živel je zajček. Bil je zelo radoveden. Vse je hotel vedeti. Če je kaj zašumelo na polju, je koj dvignil ušesa iz za zeljnate glave. Če je kaj zaropotalo na stezi, je — ena, dve — pomolil glavo iz trave. In če je na potu kaj zaslišal, se je hitro postavil na zadnje noge.

Mama zajka ga je zmerom kregala in opominjala: „Malček, skrij se, če ne, bo jo!“ A zajček ni hotel in ni hotel ubogati.

Kaj tako buči na polju? Kaj tako grmi: bum, bum?

Zajček za grmom dvigne uhlje in poslušaj. Postavi se na zadnje noge in pogleda.

A komaj pogleda, se že zabliška in reče „bum“. In že leži zajček na tleh. Nikoli več ne bo revček radoveden, nikoli več ne bo strigel z uhlji, nikoli več se ne bo postavil na zadnje noge.

Henrik Sienkiewicz:

17

OBLEGANJE

Jasne gore

V službi Najsvetejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

Znamenj naokoli ni manjkalo. Müller je vedel o tem in čutil, česa se je lotil in kako strašna odgovornost leži na njem. Vedel je, da ga čaka kraljeva naklonjenost, maršalska palica, premoženje, naslovi — ali pa popoln polom. Ker pa se je tudi že sam prepričal, da ne bo mogel zgristi tega trdega oreha, je sprejel oba redovnika nenavadno ljubeznivo, kakor bi sprejemal cesarjeve ali sultanove poslane. Povabil ju je na gostijo, sam pil na njihju zdravje, a tudi na zdravje priorja in gospoda mečnika sieradskega; obdaroval ju je z ribami za samostan, naposled je navedel tako ugodne pogoje, da ni niti trenutek dvomil, da jih željno sprejmejo.

Očeta sta se pokorno zahvalila, kakor se spodobi redovnikom; vzela sta papir in odšla. Ob osmi uri zjutraj je zapovedal Müller, naj odpro vrata. V švedskem taboru je zavladala nepopisna radost. Vojski so razmetavali okope in nasipe, hodili pod obzidje in se začeli pogovarjati z obleganci.

Toda iz samostana so jim naznanili, da mora v tako važni stvari sklicati prior posvetovanje, zato prosijo še en dan odloga. Müller je privolil v to brez obotavljanja. Medtem pa so v zborovalnici razpravljali pozno v noč.

Dasi je bil Müller star in izkušen vojskovodja, dasi ni bilo morda v vsej švedski armadi generala, ki bi bil vodil več pogajanj z različnimi mesti, vendar mu je srce bilo nemirno, ko je ugledal drugega dne dva bela habita, ki sta se bližala njegovemu stanu.

Bila nista več prejšnja dva. Spredaj je šel o. Matej Blešinski, učitelj filozofije, z zapečatenim pismom, za njim pa je stopal o. Zaharija Malahovski z rokami, prekritimi na prsih, s sklonjeno glavo in nalahko pobledelim obrazom.

General ju je sprejel v krogu svojega štaba in vseh znamenitejših polkovnikov. Vljudo se je zahvalil za pokorni poklon o. Blešinskega in mu naglo vzel pismo iz rok, odtrgal pečat in začel čitati.

Toda kmalu se je njegov obraz strašno izpremenil: kri mu je udarila v glavo, oči so se mu izbulile, vrat se mu je napel in grozna jeza mu je zježila lase pod lasuljo. Za hip mu je zaprlo sapo, le z roko je pokazal na list knezu Heskemu, ki ga je preletel z očmi, se obrnil k polkovnikom ter rekel mirno: „Menihi izjavljajo le toliko, da se ne morejo odreči Janu Kazimiru toliko časa, dokler primas ne razglasi novega kralja, ali z drugimi besedami, nočejo priznati Karola Gustava.“

Tu se je knez Heski nasmejal. Sadovski je uprl svoj prezirljivi pogled v Müllerja, Vreščovič pa se je začel grabiti za brado od jeze. Grozen šum razburjenja se je dvignil med ostalimi.

V tem se je začel Müller tolči po kolenih in kričati: „Straža, straža!“

Štirje bradati mušketirji so se takoj prikazali na vratih.

„Vzemite ta dva golobradca in ju zaprite!“ je zakričal general. „Gospod Sadovski pa naj razglasi pod samostanom, da bom dal oba meniha takoj obesiti, če pade z obzidja le en strel.“

Odpeljali so torej oba duhovnika o. Blešinskega in o. Malahovskega med zasmehovanjem in zasramovanjem vojakov. Mušketirji so jima devali klobuke na glavo ali bolje na obraz, tako da so bile oči zaprte, in jih nalašč vodili na različne ovire; če pa se je kateri izmed duhovnikov spotaknil ali padel, se je razlegal izbruh smeja med tolpami vojakov. Padlega pa so dvigali s kopiti in ga tolkli po križu in po ramah, kakor bi ga hoteli podpirati. Drugi so metali nanju konjski gnoj, drugi so grabili sneg in ga raztapljali na njihnih tonzurah ali pa ga spuščali duhovnikom za vrat. Odvzeli so vrvice od tromb in jih privezali očetoma okoli vratu, potem pa so vojaki prišli za drugi konec ter se delali, kakor bi gnali govedo na semenj ter izklicavali cene.

Onadva pa sta šla tiho z rokami, prekritimi na prsih, z molitvijo na ustnicah. Zaprli so ju naposled v skedenj, kjer sta se tresla od mraza; okoli pa so postavili stražo z mušketami.

Pod samostanom pa so že razglasili Müllerjev ukaz ali bolje Müllerjevo grožnjo.

Prestrašili so se očette, zadrževala je od groze vsa vojska. Topovi so umolkli. Zbrani posvet ni vedel, kaj na počne. Pustiti očeta v barbarskih rokah je nemogoče; če pošljejo druge, jih Müller zopet pridrži. Čez nekoliko ur pa je sam poslal poslanca z vprašanjem, kaj mislijo storiti.

Odgovorili so mu: dokler ne oprostimo oče-

tov, nočejo ničesar slišati o pogajanjih. Zakaj kako morejo menihi verjeti, da bo general držal pogoje, če že navzlic poglavitnemu mednarodnemu pravu zapira poslane, katerih nedotakljivost spoštujejo celo barbarski narodi.

Na to izjavo ni bilo takojšnjega odgovora; strašna negotovost je torej legla na samostan in ohladila navdušenje v braniteljih.

Švedska vojska pa je, varna radi zadržanih menihov, delovala z mrzlično naglostjo, da bi se približala do takrat nepristopni trdnjavi. Delali so z vso silo nove nasipe, postavljali koše z zemljo, uravnavali topove. Predrzni vojaki so se bližali obzidju na pol strela iz puške. Grozili so samostanu in branilcem. Napol pijani vojaki so kričali, dvigajoč roke proti zidovju: „Podajte samostan, ali pa bodo vaši menihi viseli!“

Drugi so strašno zasramovali Bogorodico in katoliško vero.

Obleganci so morali z ozirom na življenje očetov potrpežljivo poslušati. Kmiticu je jeza zapirala sapo v ustih. Trgal si je lase z glave, obleko s sebe in lomil roke ter ponavljal gospodu Petru Čarneckemu: „Evo, ali nisem pravil, kaj veljajo pogajanja z razbojniki! Sedaj pa stoj, trpi, oni pa ležejo v oči in zasramujejo... Mati božja! Usmili se me, daj mi vztrajnosti!... Za Boga živega, še malo in začeli bodo lesti na zidovje!... Držite me, vkujte me kakor razbojnika, sicer ne zdržim!“

Oni tam pa so se bližali vedno bolj in zasramovali vedno drzneje.

V tem se je pripetilo nekaj, kar je priti-

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Slovenska beseda

Ksaver Meško:

V tihi grob sem ti hvaležen, mati moja. Če bi mi ne bila dala drugega s seboj v življenje, dala si mi svojo govorico, sladko slovensko besedo. Vodnica mi je bila med čermi in prepadi na življenja potih, tolažnica mi v trpljenju, sladkost v bridkosti. Hvala ti zanj, o mati, noter v globoki grob ti hvala!

Z zagrizeno, prav kmečko trdovratnostjo sem branil to svetinjo, besedo materino in ljubezen do nje, že slaboten deček. Z nezlomljivo trmo sem odbijal vse, kar bi moglo vsaj deloma zatemniti njen zlati blesk.

Z desetimi leti sem prišel v nemško šolo. Res z namenom, da bi se naučil nemščine, ker brez nje bi mi bila in bi mi ostala za vedno zaprta vrata v latinske šole. Nikakor pa ne z namenom in voljo, da bi govorico materino pozabil, besedo materino morda kdaj zatajil. Zato me je skelelo kakor zastrupljena puščica v srcu, ko sem videl in slišal, kako so slovensko besedo zaničevali, se iz nje norčevali.

Najhuje me je bolelo, ko me je hotel učitelj, ravnatelj šole, rojen Slovenec, sicer dober in pošten mož, a svojemu rodu že povsem odtujen, z nemškim duhom prepojen, prisiliti, naj pišem svoje ime po nemško s „sch“. Pritiskal je name z vso močjo in z vsem ugledom, ki ga ima učitelj pred učencem, uklonil me ni. V eni nalogi mi je rdeče pripisal Meško v Meschko, v naslednji sem zapisal spet Meško. Jezil se je, poučeval me: „Če bi dobil krstni list, tam bi bilo tvoje ime gotovo pisano s „sch“. — Pa sem si mislil: „Zapovej mi, da ga moram prinesiti. Oblast imaš. — Ne zapoveš? Tedaj o svoji trditvi nisi prepričan.“

V srcu sta se mi pa budila odpor in mržnja proti možu in njegovi ponemčevalni nasilnosti. Pokazati mu jih tedaj seveda nisem mogel; pokazal pa mu jih sem in se maščeval, kakor sem po omenjeni otroški pameti pač vedel in znal, v naslednjih letih, ko sem bil že izpod njegove oblasti, že v gimnaziji: šel sem večkrat na ulici mimo njega, kakor da ga ne vidim — namenoma ga nisem pozdravil!

Večkrat se v mislih vračam v tiste čase. In ko se zaradi te mladostno-nepremišljene surovosti pošteno oštevam, si tudi pravim: „Najslabša vzgojiteljica je — krivica.“

Obenem sem pa še danes vesel, da se nisem zbal, ne se uklonil, ne zatajil slovenske besede in dediščine materine niti v pisavi, v malopomembnem šolskem zvezku.

Tisto leto kakor jaz je prišel v ptujsko nemško šolo neki moj ožji rojak in bivši sošolec v domači šoli, tri leta starejši od

mene. V nemški šoli je bil v najvišjem, petem razredu, jaz v četrtem. Bil je dolg, blede potegon, nestalnega strupenega pogleda in hudobne duše. Izredno nadarjen. A se je zgodaj ponesrečil. V drugi latinski šoli zaradi tatvine in drugih nečednosti izključen je odšel v tujino, kjer se je v življenja kalnih valovih potopil kakor kamen, ki pade v morje.

Toliko da se je za silo naučil nemščine, se je že delal velikega Nemca. Vsaj bolj na skrivaj, ob primernih priložnostih; kar javno, pred vsemi nami znanci in vrstniki se vendar še ni upal, ali ga je bilo vendar še sram.

Šla sva nekoč na sprehod od mestnega drevoreda ob Dravi dol. Prišla sva pod železniški most — kaj sva govorila, o čem se prerekala, vedi Bog, jaz resnično ne vem — kar je izvelkel iz žepa črno-rdečerumen trak, mi ga zavijtel pred očmi ter mi dejal s prav pikrim posmehom: „Siehst da!“ (Ali ga vidiš!“)

Pravijo, da kak morivec pobesni, kadar zagleda kri svoje žrtve, in ne ve več, kaj dela. Nekaj podobnega se je zgodilo tedaj meni. Zašumelo mi je v glavi, kakor da mi je nenadoma zavrela vsa kri v njej; zablistalo se mi je, zaplamtelo mi pred očmi. Onemel sem za nekaj sekund, ves oleđenel. A že v naslednjem trenutku sem se zakadil z vso močjo v spremljevalca, da bi ga sunil v Dravo. Pa ni šlo tako izlahka. Bil je pač pripravljen na moj napad in se mi je z vsemi močmi postavil v bran. Bil je dokaj večji in močnejši od mene; a meni je dajala in množila moč besnost. Tako sva se srdito prerivala in suvala na ozkem prostoru med skrajno soho mostu, zidano za dobro vozno cesto od struge, in med poželjivo grgrajočo

Karel Rojšek:

ŠTEMPIHAR

Poznali so Joža, da je močan, a tega kar so mu nameravali poveriti, ne bo obvladal. Pa se oglasi nekdo izmed škričev: „Ti, Štempihar, koliko ti damo če privzdigneš tale voz s sodom vred?“ Joža molči. „Deset litrov vina, si pri volji?“ „Sem,“ pravi Štempihar, ki je bil vseh muh poln. „Sem gospodje, toda pod pogojem, če se kaj pokvari, da trpite škodo sami!“ „Kakšna škoda neki,“ ga vprašajo gospodje, „če se slučajno kaj pokvari plačamo mi!“ „Mož beseda, gospodje,“ pravi Joža, in udari v dlan največjemu gobeždaču, da se je ta kar sesedel. Štempihar zleze pod voz, se upre s hrbtom

reko. Ne vem, kateri je katerega podrl, a nenadoma sva ležala oba in se valjala v cestnem prahu. Zdaj je bil spodaj on, zdaj jaz. A večkrat jaz.

„Ti, pa si se mene lotil — ti gnida mala!“ je hropel zdvijani nasprotnik ter me kakor s kleščami stiskal s svojimi velimi rokami. „Pokažem ti! V Dravo s teboj, bindišar!“

„Satan ti bleedi! Fej te bodi!“ sem ga zmerjal v svoji divji jezi jaz, ga grizel, mu pljuval v obraz, z rokami pa ga držal venomer močno objete. Zdelo se mi je, da ga ni na svetu božjem bitja, tako vrednega vsega zaničevanja, opljuvanja in vsake najgrše psovke kakor ta odpadnik.

Naposled sem se mu vendar izpraskal in izgrizel. Zbežal sem gor proti drevoredu. A še beže sem se zdaj zdaj oziral nazaj proti mostu, kjer si je nasprotnik otepal prah z obleke, ter mu zaklical: „Fej te bodi, satan ti bleedi!“

Če bi mu vedel povedati kaj sramotnejšega, s slastjo bi bil zalučal še to vanj, tako vsega zaničevanja in sovraštva vreden se mi je zdel. —

Radost pa sem doživel s slovensko besedo v tujini!

V četrtem letu bogoslovja v Celovcu sem imel tovariša Tirolca — že nekaj let počiva na preprostem pokopališču gornjekoroške fare. Schweiger se je pisal in je bil blag fant, tedaj že duhovnik. Ta je bil ves goreč za naš jezik. Kupil si je nemško-slovensko slovnico in se je pridno učil slovenščine. Večkrat me je prosil: „Ti, govori z menoj samo slovensko. Kadar bom jaz dovolj znal, bom govoril tudi samo slovensko. Tako mehak in sladak je vaš jezik!“

Sladka godba so bile v tujem nemškem mestu mojim ušesom in mojemu srcu take besede...

Blagoslovljena bodi, sveta govorica materina, sladka slovenska beseda!

(2)

pod soro in ga vzdigne, poskoči z njim v višino, kot podlasica skoči izpod njega, voz pa trešči z vso svojo težo zopet na tla, da so vsa štiri kolesa počenila. Gospodje so morali plačati škodo lastniku voza, Jožu pa seveda tudi kar mu je šlo.

To imate, da se boste vedeli še kdaj norčevati s Štempiharjem! Ker ga je sam rad srknil je vedel, da so nekateri vozniki po zaužitju pijači drugi dan še napol slepi, ali z drugo besedo neprespani. Pred krčmo v Olševku je nekega večera stal voz naložen z sodom vinca. Poznal je voznika, ki baš ni bil njemu preveč prijazen. No, temu

li oficirji so se spogledovali, naposled se je eden oglašil: „S takim fanatizmom se je težko bojevati.“

A knez Heski na to: „Takšno vero so imeli le prvi kristjani... To si hotel reči, gospod?“

Potem se je obrnil k Vreščoviču: „Gospod Vajkard,“ je rekel, „rad bi vedel, kaj gospod misli o teh menihih?“

„Ni mi potreba beliti si glave radi njiju,“ je odgovoril drzno Vreščovič, „ker je že gospod general mislil svoje.“

V tem je stopil na sredo sobe Sadovski in se postavil pred Müllerja. „Vaše visokorodje ne bo dalo umoriti teh dveh menihov!“ je rekel odločno.

„Čemu ne?“

„Zato ne, ker potem menihi ne bodo nič več hoteli slišati o pogajanjih, ker posadka vzplamti od maščevanja, ker bodo ti ljudje rajši popadali drug za drugim, preden se podajo...“

„Wittemberg mi pošlje težke topove.“

„Vaše visokorodje, ne storite tega,“ je govoril s poudarkom Sadovski, „saj sta to poslanca, ki sta prišla semkaj z zaupanjem!“

„Saj ju tudi ne dam obesiti na zaupanje, marveč na vislice!“

„Odmev tega čina se bo razlegal po vsej deželi, razburi vsa srca in jih odvrne od nas.“

„Nehaj vendar s svojimi odmevi!... Slišal sem že stokrat o njih.“

„Vaše visokorodje, ne storite tega brez vednosti Njegovega Veličanstva kralja!“

„Gospod nima pravice me spominjati na dolžnosti, ki jih imam do kralja!“

Zvezde se utrinjajo

Zvezde se utrinjajo,
mene spominjajo,
da svoj ledik stan
vedno štemam.

Ribice plavajo,
mene pozdravljajo,
jaz pa svoj ledik stan
vedno štemam.

Ptičice pevajo,
meni veleajo,
da naj svoj ledik stan
vedno štemam.

jo bom zagodel. Norčavi Štempihar se spravi pod voz ga nabaše na hrbet in ga presuče točno nazaj proti Kranju, odkoder je prišel. Zjutraj zaspani voznik zapreže in v gosti megli, namesto h Kanonirju na Jezerko, pricina zopet v Kranj, odkoder je večeraj prispel.

Ko so se nekega večera fantini preteпали, so biriči vtaknili njegovega brata kot kolvodjo v ječo na Brdo pri Kranju. Ko pride Štempihar domov s Hrvaškega, odkoder je tihotapil tobak, mu pove mati kaj je s Tonetom. On pa naravnost na Brdo pred ječo, ki je imela železna vrata. Pokuka skozi ključavnico in vpraša: „Ej Tone, ali v tej luknji čepiš?“ „Da, se oglasi brat. „Joža, ali si ti?“ „Ja, jaz sem!“ „Stopi v kakšen kot, da kaj ne dobiš po glavi.“ To izreki sune z nogo v duri, da se zvijejo in skočijo iz tečajev naravnost na sredo ječe. Gred se strese, gospoda pa vsa v strahu misleč, da je potres. Štempihar pa mirno koraka s svojim bratom domov.

Tiste čase je cvetelo tudi tihotapstvo s tobakom. S tem poslom so se pečali samo pogumni in močni možje. Med njimi je bil, kakor že prej omenjeno, tudi naš Joža. Nekoč ga je obkolilo šest iblajtarjev (finančni pazniki). On pa ne bodi ga len, postavi punkt na tla, izdere prvemu pihavnik iz rok, našeska njega in še ostalih pet ter gre mirno prej. Drugikrat pa je bil že bolj v kočljivem položaju. Dva centa tobaka je imel. Bil je že blizu doma, pa jo zavije v gostilno, ki jih že tudi takrat ni manjkalo. Punkt s tobakom je pustil v veži, pa se ga je navlekel, zadremal in končno tudi zaspal.

Baš tisto popoldne pa stopi graščak z Brda v krčmo in ugleda culo s tobakom. Čigavo pa je to, vpraša krčmarja. Štempiharjevo, je ta odgovoril. Graščak gre molče domov. Pol ure po tistem pa prideta graščakova hlapca, naložita culo in jo odpeljeta v grad.

(Dalje prihodnjič)

ralo oblegance do obupa. Ko se je podal kaštelan kijeovski v Krakovu, si je izgovoril, da odide z vso vojsko in ostane z njo vred na Šleskem do konca vojne. Sedem sto te vojske, kraljeve straže pod poveljem polkovnika Wolfa, je že stalo blizu meje in se zaupajoč pogojem, ni posebno varovalo.

Vreščovič pa je nagovarjal Müllerja, naj te ljudi zajame. Ta je poslal samega Vreščoviča z dvema tisočema konjenice, ki je prestopil mejo, napadel speče in jih ujel do zadnjega. Ko jih je pripeljal v švedski tabor, jih je dal Müller namenoma peljati okoli obzidja, da bi pokazal duhovnikom, da bo to vojsko, od katere so pričakovali pomoči, baš potreboval za vzetje Čenstohove.

Pogled na to imenitno kraljevo stražo, ki so jo vlekli okoli zidov, je oblegance res prestrašil, zakaj nihče ni dvomil, da jih bo Müller prve prisilil za naskok.

Strah se je zopet pokazal v vojski; nekateri vojaki so začeli lomiti orožje in vpiti, da ni nobene rešitve več, da se je treba čimprej podati. Tudi žlahti je upadel pogum.

Nekateri so stopili k o. Kordeckemu s prošnjami naj se usmili njihovih otrok, svetega mesta, svete podobne in samostana. Toda prior in gospod Zamojski sta pomirila to razburjenje.

O. Kordecki pa je predvsem mislil na osvoboditev ujetih očetov in se je oprijel najbližje prilike. Napisal je Müllerju list, da drage volje žrtvuje življenje v korist Cerkve. Kaj ju torej general obsodi na smrt; bodo vsaj drugi vedeli, kaj lahko pri-

čakujejo od njega in koliko morejo verjeti njegovim obljubam.

Müller je bil vesel, ker je mislil, da gre stvar h koncu. Vendar ni takoj verjel besedam Kordeckega in njegovemu zatrdilu, da bo žrtvoval redovnika. Radi tega je poslal enega izmed obeh, o. Blešinskega v samostan ter ga zavezal s prisego, da se vrne ne glede na to, kakšen odgovor prinese. Obenem ga je zavezal s prisego, da jim razloži švedsko moč in brezuspešnost odpora. Redovnik je ponovil zvesto vse, toda njegove oči so govorile drugače. Naposled je rekel: „Ker pa cenim svoje življenje nižje nego dobrobit samostana, čakam na odločitev posvetovanja. Kar boste sklenili, to bom ponovil sovražniku.“

Naročili so mu, naj odgovori, da samostan želi pogajanje, ne more pa verjeti generalu, ki zapira poslanca. Drugi dan je prišel v samostan drugi poslanec o. Malahovski in prinesel podoben odgovor.

Takrat pa sta poslušala oba svojo smrtno obsodbo.

Bilo je to v stanu Müllerjevem v navzočnosti štaba in znamenitih oficirjev. Vsi so pozorno gledali v obličje redovnikov, radovedni, kakšen vtis bo napravila nanju smrtna obsodba. In z največjo osuplostjo so opazili na obeh tako veliko, tako nadzemljsko radost, kakor bi jima oznanili največjo srečo. Bleda lica redovnikov so pordela, njiju oči so se napolnile z bleskom in o. Malahovski je rekel z glasom, tresočim se od razburjenja: „Ah! Čemu ne umreva danes, ko sva posvečena, da umreva kot žrtev za Boga in kralja!“

Müller ju je ukazal takoj odpeljati. Osta-

„Toda imam pravico, da prosim, da me oprostite službe in da povem kralju vzroke za to. Hočem biti vojak, a ne rabelj!...“

Tudi knez Heski je stopil na sredo izbe in rekel: „Gospod Sadovski, podaj mi roko. Gospod, žlahčič si in pošten človek!“

„Kaj je to? Kaj to pomeni?“ je zarjul Müller ter planil pokonci.

„General,“ je rekel mrzlo knez Heski, „dovoljujem si misliti, da je gospod Sadovski pošten človek, in sodim, da v tem ni ničesar, kar bi bilo proti disciplini.“

Müller kneza Heskega ni ljubil, toda kakor na mnoge ljudi nižjega rodu, tako je tudi nanj najbolj vplival ta hladni, vljudni, a obenem prezirljivi način govorjenja, ki je lasten ljudem visokega rodu. Müller se je sicer zelo trudil, da bi si ta način prisvojil, pa se mu ni posrečilo. Potlačil je svojo jezo in rekel mirneje: „Meniha bosta jutri visela.“

„To ni moja stvar,“ je odgovoril knez Heski, „toda v tem primeru ukaži vaše visokorodje še danes udariti na teh dva tisoč Poljakov, ki so v našem taboru, zakaj če tega ne storiš ti, bodo pa oni udarili jutri na nas... Saj je itak varnejše za švedskega vojaka, če gre med čredo volkov nego med njihove šotore. To je vse, kar sem hotel povedati. Sedaj pa si dovoljujem vašemu visokorodju želeti najboljši uspeh...“

Po teh besedah je odšel.

Müller je zapazil, da se je zaletel predač. Toda povelja ni preklical in še tisti dan so začeli postavljati vislice pred očmi samostana.

(Dalje prihodnjič)

BUGELEISEN - EINTAUSCHAKTION

vom 23. bis 30. April 1964 bei

„der moderne ELEKTROHAUSHALT“

KLAGENFURT, Dr.-Arthur-Lemisch-Platz - Telefon 63-80

Wüstenrot — odpela filialo v Celovcu

Novo oporišče hranilnice za gradnjo na Koroškem. Trenutno oskrbuje na Koroškem 6150 hranilnih pogodb za gradnjo v skupni vrednosti 650 milijonov šilingov.

Hranilnica za gradnjo „Wüstenrot“ je odpela v ponedeljek, 20. aprila, ob 11. uri dopoldne svojo filialo v Celovcu, Viktringer Ring 42.

Svečani otvoritvi so prisostvovali: namestnik deželnega glavarja ing. Truppe, stolni kanonik ddr. Bugelnig, podpredsednik deželnega zbora Ritscher, župan Außerwinkler, mestna svetnika Flucher in dr. Rommauch, okrajni glavar dr. Marko in še mnogo drugih uglednih oseb.

Po pozdravnih besedah je podal komercialni svetnik Schmidt kratek pregled razvoja varčevanja za gradnjo v Avstriji in še posebej pri nas na Koroškem.

Tako oskrbuje „Wüstenrot“ sedaj v naši deželi 6150 hranilnih pogodb za gradnjo, v skupni vrednosti 650 milij. šil. V celi Avstriji pa oskrbuje 78.620 takih pogodb, v skupni vrednosti 9.181.096.000 šilingov.

„Wüstenrot“ je pri nas na Koroškem v teku svojega obstoja, t. j. v skoro 40 letih do 31. marca 1964 finansirala že 1637 lastnih domov z 2411 pogodbami. Za to je porabila okoli 164 milij. šil. Tačas finansira „Wüstenrot“ na Koroškem letno ca. 150 lastnih domov.

V celi Avstriji je „Wüstenrot“ finansirala v preteklem letu preko 2000 lastnih domov.

Do 31. marca 1964 je bilo s pomočjo tega zavoda zgrajenih v Avstriji že 22.211 lastniških domov.

Novo otvorjena filiala v Celovcu naj služi kot novo oporišče, ki naj ljudi opominja, kako važno vlogo ima ravno varčevanje za gradnjo domov v Avstriji. S tem je dana možnost tudi onim, ki varčujejo pri „Wüstenrot“, da sedaj svoje posle opravljajo direktno v deželi, t. j. v glavnem mestu, v Celovcu.

Direktor Streit, načelnik oddelka za denarno in kreditno zavarovanje je začel novi podružnici mnogo uspeha pri njeni tako važni vlogi in da bi ideja varčevanja za gradnjo zajela vedno več ljudi v Avstriji.

Namestnik dežel. glavarja ing. Truppe pa je kot zadnji govornik poudaril, da je ravno sedaj važno — ko je po drugi svetovni vojni kolektivistična gradnja hiš doživela polom — močno podpreti privatno spodbudo, t. j. „gradnjo lastnih hiš in stanovanj“.

Na tiskovni konferenci, ki je bila pred svečano otvoritvijo, pa je urednik Georg Manhardt pojasnil domačemu tisku razvoj in vzpon zavoda. Pri tem meni g. Manhardt tudi, da hranilnica za gradnjo „Wüstenrot“ še dolgo ni dosegla svojega viška.

Za tiskovni sklad so darovali:

Slovenska družina iz Münchena 150.—

Beguš Melanija, Sveče, 60.—

Prešern Mat., Loče, 50.—

Sereinig Ludovik, Sreje pri St. Jakobu, 25.—; Pintar Marija, Canada 1.—\$.

Po 20.—: P. Placid Borri, St. Pavel/Lab.; Dr. J. Hornböck, Podgorje; Thömel Marija, Dobrava/Šmanjeta v R.; Avguštin Ludovik, Boja ves/Dobrla ves; Zankl Marija, Presseggersee; Bernard Strauss, Zihpolje; Sienčnik Helena, Dobrla ves; Inž. Stanko Vrečar, Linz/D.; Tomaž Ogris, Bilčovs; Koncilja Jože, St. Ilj; Fugger Anton, Rožek; Reiter Johana, Brnca; Morak Marija, Grabstanz; Ruš Ivan, Svetna ves; Urak Tomaž, Nagelče; Peterschnig Marija, Zg. Trušnje; Stritich Marija, Dunaj; Schuschnig Janez, Radise; Dr. F. Mihelčič, Lienz, O. T.; Marija Simonitsch, Stobce; Johana Mertl, Zmotic; Knafl Johana, Marija na Zilji; Egartner Ana, St. Jakob; Brodar Janez, Spittal; Wastl Ana, Lovanke; Krainz Amalija, Horce pri Skočjanu; Dumpelnik Tomaž, Šteben v Podjunu; Hutter Peter, Večna ves; Domej Ignac, Rinkole; Kreutz Marta, Blato pri Pliherku; Buchwald Johan, Nonča ves; Leitgeb Te-

rezija, Pliherk; Krainz Matevž, Libuče; neimenovana, Borovlje; Krištof Karl, Doljna ves pri Zvabeku; Haberc Jera, Zelezna Kapla; Cikulnik Sebastijan, Šmartin pri Vovbrah; Feinig Johan, Sveče; Gabriel Marija, Leše pri St. Jakobu; Gabriel Anton, Leše pri St. Jakobu; Dr. Hoja Simon, St. Jakob; č. g. Ignac David, St. Jakob; Isop Franc, Gorinčiče/St. Jakob; neimenovani, Reka/St. Jakob; Miklavčič Jožef, St. Janž/St. Jakob; Piček Gregor, St. Lambert/Rožek; Sabotnik Franc, Dobanja; Kanzian Maks, Loče pri St. Ilju; Brandstätter Jožef, Bistrica na Zilji; Kriegl Niko, Zahomc; Mikl Johan, Ločilo; Robič Pavla, Žužaljce; Muschet Marija, Zagoriče.

Po 10.—: Černenšek Alojzija, Graz; Zwitter Alojz, Bistrica/Zilja; Sternitz Neža, Močula; Gross Marija, Podjuna pri Globasnici; neimenovana, Grabalja ves; Amrusch Franc, Šteben v Podjuni; Eržen Robert, Šteben v Podjuni; Jenschatz Jožef, Globasnica; Šorli Ljudmila, Podgora; Petrovnik Marija, Vo-grče; Nachbar Franc, Cirkovče; Stergar Janez, Zvabek; Srien Franc, Podlog/Suha; Borstner Anton, Močula/Suha; Kersche Ursula, Sveče; Intko Franc, St. Ožbolt; Ga-

briel Mihael, St. Janž v R.; Krištof Jožef, Velika ves; Mikl Johan, Svatne; Amrusch Jožef, Svatne; Obilčnik Franc, Leše pri St. Jakobu; Keuschnig Franc, Breznica pri St. Jakobu; Juch Jožef, Kapla na Dravi; Dr. Pušnik Kristijan, St. Jakob; Nagele Jožef, St. Jakob; Stüker Jožef, St. Peter/St. Jakob;

FILMSKA OCENA

Borovlje. — 25. aprila: Scheidung auf italienisch (IVa). — Neki sicilijanski baron prisili svojo ženo, da mu postane nezvesta in jo potem zaradi „žaljenja časti“ umori, da lahko po kratki kazni poroči mlajšo dekle. — Za odrasle! — Nedelja, 26. 4.: Mädchenjahre einer Königin (III). — Film prikazuje mladostna leta angleške kraljice. Za odrasle in mladino! — Torek, 28. 4.: Das Rätsel der roten Quaste (IVa). — Tragična ljubezenska zgodba dveh sovražnih agentov. — Dolgočasen vohunski film! — Četrtek, 30. 4.: Morgen sollst du sterben (III). — Amerikanski film z divjega zapada. Za odrasle in mladino!

Bistrica v Rožu. — Sobota, 25. 4.: Der rote Rausch (IVa). — Umobolni morilec zbeži iz norišnice in začne znova moriti. Končno se policiji le posreči, da ga zapre. — Za odrasle s premislekom! — Nedelja, 26. 4.: Sein bester Freund (II). — Planinski film s krasnimi posnetki, ki je privlačen. Za vse! — Sreda, 29. 4.: Brandmal der Rache (IVa). — Napet film iz divjega zapada, v ospredju je borba za farmo! Za odrasle s premislekom.

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 25. 4.: Das Testament des Dr. Mabuse (IVa). — Film po zelo starem romanu o umobolnem geniju. Za odrasle s premislekom! — Nedelja, 26. 4.: Ohne Krimi geht die Mimi nie ins Bett (III). — Poletna veseloigra na nekem otoku Sredozemskega morja; z mnogimi popevkami!

KNJIGARNA DRUŽBE SV. MOHORJA vam priporoča:

Razne molitvenike za sv. birno in prvo sv. obhajilo,

Zgodbe sv. pisma (stara in nova zaveza s cerkveno zgodovino skupaj vezano),

Zgodbe sv. pisma nove zaveze, Kratka zgodovina katoliške Cerkve, Številko 3 revije „Vera in dom“, Prvo številko revije „Most“, Jezernik, Janez XXIII. z mnogimi slikami,

Ricciotti, Jezusovo življenje, Mauser, Ljudje pod bičem, I. del, Dr. Kolarič, Marija v znamenju čudodelne svetinje, Litanije sv. Male Terezike, Fatima.

Ob kitajsko-ruskem sporu berite: Strahote kitajskih ječ.

KUK KLAGENFURT GETREIDEGASSE 1	
Hladne skrinje	
180 litrov	4990.-
285 litrov	5980.-
Ožemalni aparati (Wäscheschleuder)	980.-
Moške srajce z dolgimi rokavi	39.-
Posteljno perilo (1 pernica, 2 prevleki za vzglavnik)	94.-
Moške obleke, vse velikosti	450.-
in mnogo drugega po znanih KUK - cenah!	

Talne obloge (Bodenbeläge) dobavi oziroma polaga

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

PHILIPS HILFT HÖREN!**NAGLUŠNI, POZORI!**

Brezplačno in brezobvezno predvajanje najmodernejših slušnih pripomočkov za vse popravljive slušne napake:

Klagenfurt: Strokovna trgovina slušnih aparatov

KARL FIAL, Alter Platz 39

Ponedeljek, 27. aprila 1964, od 9. do 12. in od 14.30 do 17. ure

Brezobvezno merjenje izgube sluha ■ Poizkusni aparati ■ Prispevki bolniških blagajn ■ Možnost obročnih plačil

PHILIPS HÖRGERÄTE ZENTRALE

WIEN VIII., ALSEERSTRASSE 71

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 24. aprila, ob 19.30: Wiener Café (Premiera), 18. predst. za A-abonma in GWF-petek; 13. predst. GWA-petek; 12. predst. (zadnja) podeželski petkov abonmá. — Sobota, 25. aprila, ob 19.30: Wiener Café (Dunajska kavarna). — Nedelja, 26. aprila, ob 15. uri: Siegfried (poslednjič), 12. predst. za GWA-nedelja; 11. predst. za podeželski nedeljski abonmá; abonmá z doplačilom. — Torek, 28. aprila, ob 19. uri: Die Wildente (Divja raca) — poslednjič, za mladinski B-abonmá; zaključena predstava. — Sreda, 29. aprila, ob 19.30: Wiener Café; 18. predst. za B-abonma in GWF-sreda; 12. predst. (zadnja) za podeželski abonmá — sreda; 13. predst. za GWA-sreda. — Četrtek, 30. aprila, ob 19.30: Belvedere (poslednjič).

Za vse predstave velja tudi prosta prodaja vstopnic in abonmá.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 27. 4.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Popevke za mlado in staro. — 10 minut za športnike. Manuskript piše Mirko Bogataj. — 18.00 Športni obzornik (sestavlja Minko Bogataj). — TOREK, 28. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Iz ljudstva za ljudstvo (pripovedovalci z Obirskega Remšenika in Lobnika). — SREDA, 29. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo (voščila). — ČETRTEK, 30. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Ura pesmi, pojeta Vanda Gerlovič in Dušan Pertot. — PETEK, 1. 5.: 7.30 Pesem o delu (Literarno-glasbena oddaja. Sestavlja prof. J. Messner). — SOBOTA, 2. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca... Voščila. — NEDELJA, 3. 5.: 7.3 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Poljedelske stroje ugodno kupite tudi na obroke pri tvrdki

Johan

Lomšek

Blago za poletne obleke, posteljno perilo

Velika izbira zelo ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt

Alter Platz 35

Nainovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Cemu ste v skrbeh, če boste še dobili „Naš tednik — Kronika“ pri sosedu? Izpolnite to naročilnico in naš list dobite na dom!

Tu odrežite in pošljite kot tiskovino v kuverti na naš naslov:

Naš tednik — Kronika
Viktringer Ring 26
Celovec — Klagenfurt

Kot naročnik dobite naš list hitro in zanesljivo!

Naročilnica

S tem naročam list

„Naš tednik — Kronika“

Naročnina znaša: za tuzemstvo polletno 40.—, letno 80.— šil. Za inozemstvo letno 6.—\$.

Ime:

Naslov:

Datum:

(Podpis)